

GENERALITAT
VALENCIANA

PROTOCOLO DE COLABORACIÓN ENTRE LA GENERALITAT, EL TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTICIA DE LA COMUNITAT VALENCIANA, LA FISCALÍA DE LA COMUNITAT VALENCIANA Y LA DELEGACIÓN DEL GOBIERNO EN LA COMUNITAT VALENCIANA PARA LA PROTECCIÓN DE LAS VÍCTIMAS DE TRATA DE SERES HUMANOS EN LA COMUNITAT VALENCIANA

València, 30 de JUNIO de 2017

REUNIDOS

De una parte, el Molt Honorable President de la Generalitat Sr. Don Ximo Puig i Ferrer, nombrado por Real Decreto 581/2015, de 26 de junio (BOE 153, de 27 de junio de 2015), autorizado para la firma del presente protocolo por Acuerdo del Consell de fecha 19/05/2017.

Excelentísima Presidenta del Tribunal Superior de Justicia, Doña Pilar de la Oliva Marrades, en virtud de nombramiento por Real Decreto 36/2016, de 29 de enero (BOE 91, de 26 de febrero de 2016).

Excelentísimo Fiscal Superior de la Comunitat Valenciana, Don Antonio Montabes Córdoba, autorizado para este acto, según nombramiento efectuado por el Real Decreto 887/2013, de 8 de noviembre (BOE 269, de 9 de noviembre de 2013).

Excelentísimo Delegado del Gobierno en la Comunitat Valenciana, Don Juan Carlos Moragues Ferrer, en virtud de nombramiento por Real Decreto 599/2015, de 3 de julio (BOE 159, de 4 de julio de 2015).

Actuando en representación de la Administración de la Comunitat Valenciana, la Fiscalía General del Estado, el Consejo General del Poder Judicial y la Administración General del Estado, y reconociéndose capacidad legal suficiente para formalizar este acord

MANIFESTAMOS

1. La trata de seres humanos con fines de explotación es una gravísima violación de los derechos humanos que constituye una forma moderna de esclavitud. Es una realidad de importantes dimensiones en España, que utiliza a

PROTOCOL DE COL·LABORACIÓ ENTRE LA GENERALITAT, EL TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA DE LA COMUNITAT VALENCIANA, LA FISCALIA DE LA COMUNITAT VALENCIANA I LA DELEGACIÓ DEL GOVERN EN LA COMUNITAT VALENCIANA PER A LA PROTECCIÓ DE LES VÍCTIMES DE TRÀFIC D'ÉSSERS HUMANS A LA COMUNITAT VALENCIANA

València, 30 de JUNY de 2017

REUNITS

D'una part, Ximo Puig i Ferrer, president de la Generalitat, nomenat pel Reial Decret 581/2015, de 26 de juny (BOE 153, de 27 de juny de 2015), autoritzat per a la firma del present protocol per l'Acord del Consell de data 19/05/2017.

D'una altra part, Pilar de la Oliva Marrades presidenta del Tribunal Superior de Justícia, en virtut del nomenament pel Reial Decret 36/2016, de 29 de gener (BOE 91, de 26 de febrer de 2016).

D'una altra part, Antonio Montabes Córdoba, fiscal superior de la Comunitat Valenciana, autoritzat per a aquest acte segons el nomenament efectuat pel Reial Decret 887/2013, de 8 de novembre (BOE 269, de 9 de novembre de 2013).

D'una altra part, Juan Carlos Moragues Ferrer, delegat del Govern a la Comunitat Valenciana, en virtut de nomenament pel Reial Decret 599/2015, de 3 de juliol (BOE 159, de 4 de juliol de 2015).

Actuant en representació de l'Administració de la Comunitat Valenciana, la Fiscalía General de l'Estat, el Consell General del Poder Judicial i l'Administració general de l'Estat, i reconeixent-nos capacitat legal suficient per a formalitzar aquest acord

MANIFESTEM

1. El tràfic d'éssers humans amb fins d'explotació és una gravíssima violació dels drets humans que constitueix una forma moderna d'esclavitud. És una realitat d'importantes dimensions a Espanya, que utilitza les persones com mercaderies, i les

las personas como mercancías, privándolas de sus derechos fundamentales. Tiene como principales víctimas a mujeres y niñas, a las que afecta de manera desproporcionada, pues aprovecha el contexto de desigualdad y violencia al que están sujetas en sociedades de origen, donde se enfrentan a constantes violaciones de sus derechos humanos y/o a sus derechos económicos, así como a la desigualdad en la educación, formación o ámbito laboral.

La trata de seres humanos aparece recogida en nuestro ordenamiento jurídico en el artículo 177 bis del Código Penal señalando que "será castigado con la pena de cinco a ocho años de prisión como reo de trata de seres humanos el que, sea en territorio español, sea desde España, en tránsito o con destino a ella, empleando violencia, intimidación o engaño, o abusando de una situación de superioridad o de necesidad o de vulnerabilidad de la víctima nacional o extranjera, o mediante la entrega o recepción de pagos o beneficios para lograr el consentimiento de la persona que poseyera el control sobre la víctima, la ~~capture~~, transportare, trasladare, acogiere, o ~~recibiere~~, incluido el intercambio o transferencia de control sobre esas personas, con cualquiera de las finalidades siguientes:

- a) La imposición de trabajo o de servicios forzados, la esclavitud o prácticas similares a la esclavitud, a la servidumbre o a la mendicidad.
- b) La explotación sexual, incluyendo la pornografía.
- c) La explotación para realizar actividades delictivas.
- d) La extracción de sus órganos corporales.
- e) La celebración de matrimonios forzados".

Asimismo, señala el referido artículo, que "existe una situación de necesidad o vulnerabilidad cuando la persona en cuestión no tiene otra alternativa, real o aceptable, que someterse al abuso".

Continúa el artículo 177 bis "aún cuando no se recurra a ninguno de los medios enunciados en el apartado anterior, se considerará trata de seres humanos cualquiera de las acciones indicadas en el apartado anterior cuando se llevare a cabo respecto de menores de edad con fines de explotación.

El consentimiento de una víctima de trata de seres humanos será irrelevante cuando se haya

priva dels seus drets fonamentals. Té com a principals víctimes dones i niquetes, a qui afecta de manera desproporcionada, perquè aprofita el context de desigualtat i violència a què estan subjectes en les seues societats d'origen, on s'enfronten a constants violacions dels seus drets humans i/o als seus drets econòmics, així com a la desigualtat en l'educació, formació o àmbit laboral.

El tràfic d'éssers humans apareix arreglada en el nostre ordenament jurídic en l'article 177 bis del Codi Penal assenyalant que "serà castigat amb la pena de cinc a huit anys de presó com a reu de tràfic d'éssers humans el qui, siga en territori espanyol, siga des d'Espanya, en trànsit o amb destinació a aquesta, emprant violència, intimidació o engany, o abusant d'una situació de superioritat o de necessitat o de vulnerabilitat de la víctima nacional o estrangera, o mitjançant l'entrega o recepció de pagaments o beneficis per a aconseguir el consentiment de la persona que posseísca el control sobre la víctima, la capte, transporte, trasllade, aculla, o reba, incloent-hi l'intercanvi o transferència de control sobre aqueixes persones, amb qualsevol de les finalitats següents:

- a) La imposició de treball o de serveis forçats, l'esclavitud o pràctiques semblants a l'esclavitud, a la servitud o a la mendicitat.
- b) L'explotació sexual, incloent-hi la pornografia.
- c) L'explotació per a realitzar activitats delictives.
- d) L'extracció dels seus òrgans corporals.
- e) La celebració de matrimonis forçats".

Així mateix, assenyala el dit article, que "hi ha una situació de necessitat o vulnerabilitat quan la persona en qüestió no té una altra alternativa, real o acceptable, que sotmetre's a l'abús".

Continua l'article 177 bis, "encara que no es recórrega a cap dels mitjans enunciats en l'apartat anterior, es considerará tràfic d'éssers humans qualsevol de les accions indicades en l'apartat anterior quan es duga a terme respecte de menors d'edat amb fins d'explotació.

El consentiment d'una víctima de tràfic d'éssers humans serà irrelevant quan s'haja incorregut a

incurrido a alguno de los medios indicados en el apartado primero de este artículo”.

Si bien la trata de seres humanos afecta a hombres y a mujeres, es necesario recalcar, tal y como señala el Defensor del Pueblo en su informe presentado sobre esta materia en 2013, que “según datos de Naciones Unidas, las dos terceras partes de las víctimas de trata detectadas en el mundo son mujeres, y el 79% de las personas víctimas de trata lo son con fines de explotación sexual. De hecho, las violaciones de derechos humanos por razón de género son una de las causas fundamentales de la existencia de la trata de personas. La violencia de género y otras formas de discriminación contra las mujeres y las niñas, pueden crear y agravar su vulnerabilidad para acabar siendo víctimas de trata. Esta tendencia también se aprecia en Europa, donde el 70% de las víctimas detectadas son mujeres”.

Por otro lado, la contratación, el transporte, el traslado, el alojamiento o la acogida de un niño con fines de explotación tendrán la consideración de “trata de seres humanos”, en cualquier caso. En este sentido, el término “niño” designa a toda persona menor de dieciocho años de edad, y el término “víctima” designa a toda persona física sometida a la trata de seres humanos tal y como se ha definido anteriormente.

Es una de las infracciones penales más graves a escala mundial, que se comete a menudo dentro del marco de la delincuencia organizada. Está prohibida explícitamente por la Carta de los Derechos Fundamentales de la Unión Europea. Evitar y combatir la trata de seres humanos es una prioridad para la Unión y los Estados miembros.

El Convenio del Consejo de Europa sobre la lucha contra la trata de seres humanos, firmado en Varsovia el 16 de mayo de 2005 y ratificado por el España el 23 de febrero de 2009 (BOE nº 219, de 10 de septiembre de 2009), recoge la definición y los principios del Protocolo de Palermo. El objeto del Convenio, de acuerdo con el artículo 1, es prevenir y combatir la trata de seres humanos, crear un marco de protección para las víctimas de los delitos y promover la cooperación internacional en la lucha contra este delito.

Por otra parte, la Directiva 2011/36/UE del

algun dels mitjans indicats en l'apartat primer d'aquest article”.

Si bé el tràfic d'éssers humans afecta hòmens i dones, és necessari recalcar, tal com assenyala el Defensor del Poble en el seu informe presentat sobre aquesta matèria en 2013, que “segons dades de Nacions Unides, les dues tercers parts de les víctimes de tràfic detectades en el món són dones, i el 79% de les persones víctimes de tràfic ho són amb fins d'explotació sexual. De fet, les violacions de drets humans per raó de gènere són una de les causes fonamentals de l'existència del tràfic de persones. La violència de gènere i altres formes de discriminació contra les dones i les xiquetes poden crear i agreujar la seua vulnerabilitat per a acabar sent víctimes de tràfic. Aquesta tendència també s'aprecia a Europa, on el 70% de les víctimes detectades són dones”.

D'altra banda, la contractació, el transport, el trasllat, l'allotjament o l'acollida d'un xiquet amb fins d'explotació tindran la consideració de “tràfic d'éssers humans”, en qualsevol cas. En aquest sentit, el terme “xiquet” designa tota persona menor de 18 anys d'edat, i el terme “víctima” designa tota persona física sotmesa al tràfic d'éssers humans tal com s'ha definit anteriorment.

És una de les infraccions penals més greus a escala mundial, que es comet sovint dins del marc de la delinqüència organitzada. Està prohibida explícitament per la Carta dels drets fonamentals de la Unió Europea. Evitar i combatre el tràfic d'éssers humans és una prioritat per a la Unió i els estats membres.

El Conveni del Consell d'Europa sobre la lluita contra el tràfic d'éssers humans, firmat a Varsòvia el 16 de maig de 2005 i ratificat per Espanya el 23 de febrer de 2009 (BOE núm. 219, de 10 de setembre de 2009), arreplega la definició i els principis del Protocol de Palerm. L'objecte del conveni, d'acord amb l'article 1, és previndre i combatre el tràfic d'éssers humans, crear un marc de protecció per a les víctimes dels delictes i promoure la cooperació internacional en la lluita contra aquest delictes.

D'altra banda, la Directiva 2011/36/UE del

Parlamento Europeo y del Consejo, de 5 de abril de 2011, relativa a la Prevención y la Lucha contra la Trata de Seres Humanos y a la Protección de las Víctimas, que sustituye a la Decisión marco 2002/629/JAI del Consejo, establece normas mínimas relativas a la definición de las infracciones penales y de las sanciones en el ámbito del tráfico de seres humanos. También introduce disposiciones comunes que tienen en cuenta la perspectiva de género para mejorar la prevención de este delito y la protección de las víctimas. Partiendo de la definición del Protocolo de Palermo, la directiva comunitaria obliga a los estados miembros a adoptar las medidas necesarias para garantizar que las conductas descritas constitutivas de trata de seres humanos sean punibles.

Además de la normativa comunitaria específica, la Directiva 2012/29/UE, del Parlamento Europeo y del Consejo, de 25 de octubre de 2012, por la que se establecen las normas mínimas sobre los derechos, el apoyo y la protección de las víctimas de los delitos, que sustituye la Decisión marco 2001/220/JAI del Consejo, es también un referente normativo en la elaboración de este Protocolo. Esta directiva establece unas normas mínimas a los estados miembros para garantizar a las víctimas de los delitos antes, después y durante el proceso penal, su derecho a un trato respetuoso, sin discriminación de ningún tipo. Asimismo, garantiza la información sobre sus derechos, vela por la protección de su intimidad y su integridad física y psíquica y, finalmente, garantiza a la víctima el apoyo necesario para que se recupere después del proceso penal.

2. La mayoría de países se ve afectada por la presencia de redes criminales que se dedican a la compra, la venta y la explotación de seres humanos. Evitar y combatir la trata de seres humanos es una obligación de los estados, que deben dedicar esfuerzos no sólo para combatir este tipo de delincuencia, sino también para proteger y dar asistencia y todo tipo de apoyo a las víctimas (alojamiento, tratamiento médico, asistencia psicológica, información, servicios de traducción e interpretación si es necesario, acceso a la educación en el caso de los menores de edad, etc.), garantizar el acceso efectivo a la justicia y al ejercicio de los derechos y respetar un proceso de asistencia integral, a nivel físico, psicológico y social para recuperar su dignidad.

Para proteger a las víctimas y para prevenir y combatir este fenómeno, es esencial reforzar la

Parlament Europeu i del Consell, de 5 d'abril de 2011, relativa a la prevenció i la lluita contra el tràfic d'éssers humans i a la protecció de les víctimes, que substitueix la Decisió marc 2002/629/JAI del Consell, estableix normes mínimes relatives a la definició de les infraccions penals i de les sancions en l'àmbit del tràfic d'éssers humans. També introdueix disposicions comunes que tenen en compte la perspectiva de gènere per a millorar la prevenció d'aquest delictes i la protecció de les víctimes. Partint de la definició del Protocol de Palerm, la directiva comunitària obliga els estats membres a adoptar les mesures necessàries per a garantir que les conductes descrites constitutives de tràfic d'éssers humans siguin punibles.

A més de la normativa comunitària específica, la Directiva 2012/29/UE, del Parlament Europeu i del Consell, de 25 d'octubre de 2012, per la qual s'estableixen les normes mínimes sobre els drets, el suport i la protecció de les víctimes dels delictes, que substitueix la Decisió marc 2001/220/JAI del Consell, és també un referent normatiu en l'elaboració d'aquest protocol. Aquesta directiva estableix unes normes mínimes als estats membres per a garantir a les víctimes dels delictes abans, després i durant el procés penal el seu dret a un tracte respectuós, sense discriminació de cap tipus. Així mateix, garanteix la informació sobre els seus drets, vetla per la protecció de la seua intimitat i la seua integritat física i psíquica i, finalment, garanteix a la víctima el suport necessari perquè es recupere després del procés penal.

2. La majoria de països es veu afectada per la presència de xarxes criminals que es dediquen a la compra, la venda i l'explotació d'éssers humans. Evitar i combatre el tràfic d'éssers humans és una obligació dels estats, que han de dedicar esforços no sols per a combatre aquest tipus de delinqüència, sinó també per a protegir i donar assistència i tot tipus de suport a les víctimes (allotjament, tractament mèdic, assistència psicològica, informació, serveis de traducció i interpretació, si és necessari, accés a l'educació en el cas dels menors d'edat, etc.), garantir l'accés efectiu a la justícia i a l'exercici dels drets i respectar un procés d'assistència integral, a escala física, psicològica i social per a recuperar la seua dignitat.

Per a protegir les víctimes i per a previndre i combatre aquest fenomen és essencial reforçar la

GENERALITAT
VALENCIANA

cooperación y la coordinación entre las autoridades policiales, judiciales, la Fiscalía, las distintas administraciones públicas, así como las organizaciones y entidades de cada territorio con experiencia en el trabajo con víctimas de trata.

Al amparo del artículo 140 del Reglamento de la Ley Orgánica 4/2000, de 11 de enero, de derechos y libertades de los extranjeros y su integración social, el 28 de octubre de 2011, los entonces Ministerios de Justicia, Interior, Trabajo e Inmigración, Sanidad, Política Social e Igualdad, el Consejo General del Poder Judicial y la Fiscalía General del Estado suscribieron un Protocolo Marco de Protección de las Víctimas de Trata de Seres Humanos (en adelante, Protocolo Marco), que tiene como objeto establecer las pautas de actuación para detectar, identificar, asistir y proteger a las víctimas de trata de seres humanos, establecer la coordinación de las instituciones implicadas y definir los mecanismos de relación entre las administraciones con responsabilidades en la materia, así como los procesos de comunicación y cooperación con organizaciones y entidades con experiencia acreditada en asistir a las víctimas de trata de seres humanos, en particular, aquellas que proporcionan una asistencia de carácter integral y participan en los programas de las administraciones públicas para asistir y protegerlas.

El ámbito de aplicación del Protocolo Marco se extiende a todas las personas que puedan ser víctimas de delitos de trata de seres humanos, sin discriminación por razón de sexo, nacionalidad o situación administrativa en el caso de supuestas víctimas extranjeras. Es de aplicación en todo el territorio del Estado, sin perjuicio de la aprobación de protocolos autonómicos y locales para desarrollarlo.

Las actuaciones objeto del Protocolo Marco están basadas en un enfoque de promoción y protección de los derechos humanos, que prioriza la asistencia y protección de las víctimas, evita la victimización secundaria y anima a las víctimas a colaborar en los procesos penales contra los tratantes. Se entenderá que las víctimas de trata colaboran con las autoridades cuando aportan la información de la que disponen para iniciar una investigación policial o judicial del delito de trata u otros relacionados.

El Protocolo Marco aborda esas actuaciones desde una perspectiva de género garantizando,

cooperació i la coordinació entre les autoritats policials, judicials, la Fiscalia, les distintes administracions públiques, així com les organitzacions i entitats de cada territori amb experiència en el treball amb víctimes de tràfic.

A l'empara de l'article 140 del Reglament de la Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, de drets i llibertats dels estrangers i la seua integració social, el 28 d'octubre de 2011, els llavors ministeris de Justícia, Interior, Treball i Immigració, Sanitat, Política Social i Igualtat, el Consell General del Poder Judicial i la Fiscalia General de l'Estat van subscriure el Protocol marc de protecció de les víctimes de tràfic d'éssers humans (d'ara en avant protocol marc), que té com a objecte establir les pautes d'actuació per a detectar, identificar, assistir i protegir les víctimes de tràfic d'éssers humans, establir la coordinació de les institucions implicades i definir els mecanismes de relació entre les administracions amb responsabilitats en la matèria, així com els processos de comunicació i cooperació amb organitzacions i entitats amb experiència acreditada a assistir les víctimes de tràfic d'éssers humans; en particular, aquelles que proporcionen una assistència de caràcter integral i participen en els programes de les administracions públiques per a assistir-les i protegir-les.

L'àmbit d'aplicació del protocol marc s'estén a totes les persones que puguin ser víctimes de delictes de tràfic d'éssers humans, sense discriminació per raó de sexe, nacionalitat o situació administrativa en el cas de suposades víctimes estrangeres. És d'aplicació en tot el territori de l'Estat, sense perjudi de l'aprovació de protocols autonòmics i locals per a desplegar-lo.

Les actuacions objecte del protocol marc estan basades en un enfocament de promoció i protecció dels drets humans que prioritza l'assistència i protecció de les víctimes, evita la victimització secundària i anima les víctimes a col·laborar en els processos penals contra els traficants. S'entendrà que les víctimes de tràfic col·laboren amb les autoritats quan aporten la informació de què disposen per a iniciar una investigació policial o judicial del delict de tràfic o altres relacionats.

El protocol marc aborda aqueixes actuacions des d'una perspectiva de gènere garantint, a més, que

además, que las medidas puestas en marcha obedezcan a un enfoque integrado y sean adecuadas al sexo, la edad y otras situaciones de vulnerabilidad de las posibles víctimas de trata, como el estado de gestación, el estado de salud o la discapacidad. Es, también especialmente vulnerable aquella persona que no tenga otra alternativa real o aceptable que la de someterse al abuso.

De acuerdo con el Protocolo Marco, las instituciones y administraciones con responsabilidades en la materia velarán por el respeto de los siguientes principios:

- a) Garantía de que las víctimas conocen sus derechos y reciben una información adecuada y especializada.
- b) Adecuación de los mecanismos de asistencia y protección a la edad, el sexo y las necesidades de la víctima de trata, que aseguren la atención a la especial vulnerabilidad de las víctimas.
- c) Asistencia de carácter multidisciplinar, prestada por agentes con formación adecuada y participación de organizaciones de la sociedad civil.
- d) Acceso de todas las víctimas a los sistemas de asistencia y protección, no condicionado a la cooperación en la investigación del delito.
- e) Evitar la victimización secundaria, procurando la reducción del sufrimiento y daño causado a las víctimas, estableciendo medidas que favorezcan su recuperación y eviten nuevas experiencias traumáticas, durante todo el proceso penal, esto es, antes, durante y después del proceso penal (artículo 12.4 de la Directiva 2011/36/UE).
- f) Asegurar su recuperación y rehabilitación física, psicológica y social.
- g) Protección de la privacidad e identidad de las víctimas.

El Protocolo Marco pone un especial énfasis en la fase preventiva -mediante la adopción de medidas de prevención, concienciación e información a la población- y en la fase de recuperación de las víctimas, dado que potencia los recursos asistenciales de carácter residencial -alojamiento seguro-, psicológico, sanitario, sociolaboral, de apoyo jurídico y otros necesarios para contribuir a la reparación adecuada de las víctimas de trata de seres humanos en la sociedad.

En este sentido, con el fin de ofrecer los recursos y las herramientas necesarias para prevenir, asistir y apoyar a las víctimas del delito de trata de seres

les mesures posades en marxa obeïsquen a un enfocament integrat i siguen adequades al sexe, l'edat i altres situacions de vulnerabilitat de les possibles víctimes de tràfic, com l'estat de gestació, l'estat de salut o la discapacitat. És també especialment vulnerable aquella persona que no tinga una altra alternativa real o acceptable que la de sotmetre's a l'abús.

D'acord amb el protocol marc, les institucions i administracions amb responsabilitats en la matèria vetllaran pel respecte dels principis següents:

- a) Garantia que les víctimes coneixen els seus drets i reben una informació adequada i especialitzada.
- b) Adequació dels mecanismes d'assistència i protecció a l'edat, el sexe i les necessitats de la víctima de tràfic que assegurin l'atenció a l'especial vulnerabilitat de les víctimes.
- c) Assistència de caràcter multidisciplinari, prestada per agents amb formació adequada i participació d'organitzacions de la societat civil.
- d) Accés de totes les víctimes als sistemes d'assistència i protecció, no condicionat a la cooperació en la investigació del delict.
- e) Evitar la victimització secundària, procurant la reducció del patiment i el dany causat a les víctimes; establint mesures que afavorisquen la seua recuperació i eviten noves experiències traumàtiques durant tot el procés penal, això és, abans, durant i després del procés penal (article 12.4 de la Directiva 2011/36/UE).
- f) Assegurar la seua recuperació i rehabilitació física, psicològica i social.
- g) Protecció de la privacitat i identitat de les víctimes.

El protocol marc posa un especial èmfasi en la fase preventiva -mitjançant l'adopció de mesures de prevenció, conscienciació i informació a la població- i en la fase de recuperació de les víctimes, atès que potencia els recursos assistencials de caràcter residencial -allotjament assegurança-, psicològic, sanitari, sociolaboral, de suport jurídic i altres necessaris per a contribuir a la reparació adequada de les víctimes de tràfic d'éssers humans en la societat.

En aquest sentit, a fi d'oferir els recursos i les ferramentes necessàries per a previndre, assistir i recolzar les víctimes del delict de tràfic d'éssers

GENERALITAT
VALENCIANA

humanos, en el Protocolo Marco se da especial relevancia a la formación específica de los profesionales, a fin de identificar las víctimas y relacionarse con ellas, de acuerdo con la Directiva 2011/36/UE y la Directiva 2012/29/UE, y siguiendo las pautas y directrices que aporta como guía práctica el Manual sobre la Lucha contra la Trata de Seres Humanos para los Profesionales de la Justicia Penal, de la Oficina de las Naciones Unidas contra la Droga y el Delito.

Asimismo los derechos de la víctima del delito de trata de seres humanos se ajustarán a lo dispuesto en la Ley 4/2015, de 27 de abril, del Estatuto de la Víctima del Delito que constituye un catálogo general de los derechos, procesales y extraprocesales, de todas las víctimas de delitos, que contempla una atención específica hacia las víctimas más vulnerables, como son las víctimas de trata y las víctimas menores de edad.

En concreto, las necesidades de protección de las víctimas de trata de seres humanos serán tenidas en cuenta en la evaluación individual de las víctimas para determinar sus necesidades especiales de protección, y qué medidas deben ser adoptadas, lo que se traduce en el acceso a medidas de protección específicas destinadas a evitar su victimización secundaria durante las fases de instrucción y de enjuiciamiento.

3. Corresponde en este momento, adecuar el Protocolo Marco al ámbito de la Comunitat Valenciana, a fin de aunar esfuerzos para identificar a las víctimas, evaluar los riesgos a los que se exponen y detectar sus necesidades. Se debe ser especialmente cuidadoso cuando se trate de víctimas menores de edad, cuando la víctima sea extranjera en situación administrativa irregular o se encuentre en cualquier otra situación que la haga especialmente vulnerable (como el estado de gestación, el estado de salud o la discapacidad, nivel cultural, situación social y estado de necesidad), de manera que se facilite la protección y asistencia integral, evitando la doble victimización.

En este sentido, se entenderá que existe una situación personal que motiva la concesión de una autorización de residencia y trabajo cuando concurren factores que aconsejen la permanencia de la víctima en territorio español en base a circunstancias tales como su salud, seguridad, situación familiar, situación social, vulnerabilidad,

humans, en el protocolo marc es dona especial rellevància a la formació específica dels professionals, a fi d'identificar les víctimes i relacionar-se amb elles, d'acord amb la Directiva 2011/36/UE i la Directiva 2012/29/UE, i seguint les pautes i directrius que aporta com a guia pràctica el Manual sobre la lluita contra el tràfic d'éssers humans per als professionals de la justícia penal de l'Oficina de les Nacions Unides contra la Droga i el Delicte.

Així mateix, els drets de la víctima del delicte de tràfic d'éssers humans s'ajustaran al que disposa la Llei 4/2015, de 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delicte, que constitueix un catàleg general dels drets, processals i extraprocesals, de totes les víctimes de delictes, que contempla una atenció específica cap a les víctimes més vulnerables, com són les víctimes de tràfic i les víctimes menors d'edat.

En concret, les necessitats de protecció de les víctimes de tràfic d'éssers humans seran tingudes en compte en l'avaluació individual de les víctimes per a determinar les seues necessitats especials de protecció, i quines mesures han de ser adoptades, la qual cosa es tradueix en l'accés a mesures de protecció específiques destinades a evitar la seua victimització secundària durant les fases d'instrucció i d'enjudiciament.

3. Correspon en aquest moment adequar el protocol marc a l'àmbit de la Comunitat Valenciana, a fi d'unir esforços per a identificar les víctimes, avaluar els riscos a què s'exposen i detectar les seues necessitats. S'ha de ser especialment acurat quan es tracte de víctimes menors d'edat, quan la víctima siga estrangera en situació administrativa irregular o es trobe en qualsevol altra situació que la faça especialment vulnerable (com l'estat de gestació, l'estat de salut o la discapacitat, el nivell cultural, la situació social i l'estat de necessitat), de manera que es facilite la protecció i l'assistència integral, evitant la doble victimització.

En aquest sentit, s'entendrà que hi ha una situació personal que motiva la concessió d'una autorització de residència i treball quan concorren factors que aconsellen la permanència de la víctima en territori espanyol basant-se en circumstàncies com ara la seua salut, seguretat, situació familiar, situació social, vulnerabilitat, la

su participación en programas de atención integral para su recuperación e integración social en España o cualquier otro que considere relevante.

4. La complejidad del fenómeno de la trata de seres humanos requiere necesariamente una actuación coordinada entre los diferentes agentes y actores implicados y la cooperación de toda la sociedad civil. Por ello, a la hora de abordar este fenómeno, no sólo para combatir el delito, sino también para prevenir, proteger, asistir y apoyar la reparación de las víctimas, es fundamental la labor de las entidades, los organismos y las instituciones con responsabilidades en la materia que trabajan en la Comunitat Valenciana, y que figuran en el anexo II de este Protocolo.

Cabe destacar la labor realizada por la Red Española contra la Trata de Personas, compuesta por organizaciones nacionales e internacionales que trabajan en el ámbito de la lucha contra la trata de personas en España, y que surgió de la necesidad de poner en común los conocimientos y las buenas prácticas, trabajando conjuntamente para mejorar la asistencia y protección de las víctimas.

5. En el caso de que la víctima de trata sea un menor de edad, la Convención de los Derechos del Niño del año 1989 les reconoce como sujetos de derechos y les hace merecedores de una especial protección, estableciendo en su artículo 19 que los Estados Partes adoptarán todas las medidas legislativas, administrativas, sociales y educativas apropiadas para proteger al niño y a la niña contra toda forma de perjuicio o abuso físico o mental, descuido o trato negligente, malos tratos o explotación, incluido el abuso sexual, mientras el niño o niña se encuentre bajo la custodia de los padres, de un representante legal o de cualquier otra persona que lo tenga a su cargo.

Por otro lado, la aprobación de la Ley Orgánica 8/2015, de 22 de julio, de modificación del sistema de protección a la infancia y adolescencia y la Ley 26/2015, de 28 de julio, de modificación del sistema de protección a la infancia y a la adolescencia, constituyen un marco legislativo que mejora la atención y la protección de los hijos y las hijas de las mujeres víctimas de violencia de género, así como de los menores víctimas de otras formas de violencia, en particular, de la trata de seres humanos.

seua participació en programes d'atenció integral per a la seua recuperació i integració social a Espanya o qualsevol altre que considere rellevant.

4. La complexitat del fenomen del tràfic d'éssers humans requereix necessàriament una actuació coordinada entre els diferents agents i actors implicats i la cooperació de tota la societat civil. Per això, a l'hora d'abordar aquest fenomen, no sols per a combatre el delictes, sinó també per a previndre, protegir, assistir i recolzar la reparació de les víctimes, és fonamental la labor de les entitats, els organismes i les institucions amb responsabilitats en la matèria que treballen a la Comunitat Valenciana i que figuren en l'annex II d'aquest protocol.

Cal destacar la labor realitzada per la Xarxa Espanyola contra el Tràfic de Persones, composta per organitzacions nacionals i internacionals que treballen en l'àmbit de la lluita contra el tràfic de persones a Espanya, i que va sorgir de la necessitat de posar en comú els coneixements i les bones pràctiques, treballant conjuntament per a millorar l'assistència i protecció de les víctimes.

5. En cas que la víctima de tràfic siga un menor d'edat, la Convenció dels Drets de la Infància de l'any 1989 els reconeix com a subjectes de drets i els fa mereixedors d'una especial protecció, establint en l'article 19 que els estats part adoptaran totes les mesures legislatives, administratives, socials i educatives apropiades per a protegir el xiquet i la xiqueta contra tota forma de perjudi o abús físic o mental, descuit o tracte negligent, maltractaments o explotació, incloent-hi l'abús sexual, mentre el xiquet o la xiqueta es trobe sota la custòdia dels pares, d'un representant legal o de qualsevol altra persona que el tinga o la tinga a càrrec seu.

D'altra banda, l'aprovació de la Llei Orgànica 8/2015, de 22 de juliol, de modificació del sistema de protecció a la infància i adolescència, i la Llei 26/2015, de 28 de juliol, de modificació del sistema de protecció a la infància i a l'adolescència, constitueixen un marc legislatiu que millora l'atenció i la protecció dels fills i les filles de les dones víctimes de violència de gènere, així com dels menors víctimes d'altres formes de violència, en particular, del tràfic d'éssers humans.

Igualmente, el Protocolo Marco sobre determinadas actuaciones en relación con los menores extranjeros no acompañados (MENA), firmado el 22 de julio de 2014 y publicado en el BOE de fecha 16 de octubre de 2014, y cuyo ámbito de aplicación es todo el territorio del Estado y vinculante para todas las instituciones, tiene por objeto establecer pautas de coordinación relativas a los procesos de identificación, determinación de edad y puesta a disposición de la entidad pública de protección de menores, así como lograr el adecuado funcionamiento del Registro de Menores Extranjeros No Acompañados (RMENA), con un enfoque de garantía de interés superior del menor.

6. En el caso de que la víctima de trata sea una persona con discapacidad o diversidad funcional, el artículo 16 de la Convención sobre los derechos de las personas con discapacidad (Instrumento de Ratificación de la Convención sobre los derechos de las personas con discapacidad, hecho en Nueva York el 13 de diciembre de 2006, en BOE núm. 96, de 21-04-2008) reconoce el derecho a la Protección contra la explotación, la violencia y el abuso.

Por todo ello, en virtud de estas consideraciones, las instituciones y las entidades firmantes hemos convenido adaptar el Protocolo Marco al ámbito territorial de la Comunitat Valenciana mediante la suscripción de este Protocolo para la Protección de las Víctimas de Trata de Seres Humanos en la Comunitat Valenciana (en adelante, Protocolo de la Comunitat Valenciana), que sujetamos a los siguientes

ACUERDOS

1. Objeto y ámbito de aplicación

El objeto del Protocolo de la Comunitat Valenciana es el establecimiento de pautas de actuación para detectar, identificar, asistir y proteger a las víctimas de trata de seres humanos en nuestra Comunitat, coordinar la actuación de todas las instituciones implicadas y definir los mecanismos de relación, así como los procesos de comunicación y cooperación tanto entre las instituciones implicadas como con las organizaciones y entidades con experiencia acreditada en asistir a las víctimas de trata de seres humanos, en particular, aquellas que proporcionan una asistencia de carácter integral y participan en los

Igualment, el protocol marc sobre determinades actuacions en relació amb els menors estrangers no acompanyats (MENA), firmat el 22 de juliol de 2014 i publicat en el BOE de data 16 d'octubre de 2014, i l'àmbit d'aplicació del qual és tot el territori de l'Estat i és vinculant per a totes les institucions, té per objecte establir pautes de coordinació relatives als processos d'identificació, determinació d'edat i posada a disposició de l'entitat pública de protecció de menors, així com aconseguir l'adequat funcionament del Registre de Menors Estrangers No Acompanyats (RMENA), amb un enfocament de garantia d'interés superior del menor.

6. En cas que la víctima de tràfic siga una persona amb discapacitat o diversitat funcional, l'article 16 de la Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat (instrument de ratificació de la Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat, fet a Nova York el 13 de desembre de 2006, en BOE núm. 96, de 21-04-2008) reconeix el dret a la protecció contra l'explotació, la violència i l'abús.

Per tot això, en virtut d'aquestes consideracions, les institucions i les entitats firmants hem convingut adaptar el protocol marc a l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana mitjançant la subscripció d'aquest protocol per a la protecció de les víctimes de tràfic d'éssers humans a la Comunitat Valenciana (d'ara en avant, Protocol de la Comunitat Valenciana), que subjectem als següents

ACORDS

1. Objecte i àmbit d'aplicació

L'objecte del protocol de la Comunitat Valenciana és l'establiment de pautes d'actuació per a detectar, identificar, assistir i protegir les víctimes de tràfic d'éssers humans en la nostra Comunitat, coordinar l'actuació de totes les institucions implicades i definir els mecanismes de relació, així com els processos de comunicació i cooperació tant entre les institucions implicades com amb les organitzacions i entitats amb experiència acreditada a assistir les víctimes de tràfic d'éssers humans, en particular, aquelles que proporcionen una assistència de caràcter integral i participen en els programes de les

programas de las administraciones públicas para asistirles y protegerlas, así como con el sistema de protección internacional.

La asistencia a las víctimas abarcará las necesidades identificadas más allá de la situación de emergencia, y dará satisfacción a su derecho a la recuperación física y psicológica, la rehabilitación y la reintegración social, incluyendo la prestación de servicios de protección y otras medidas para contribuir a la reparación adecuada, y restitución. Asimismo tendrá en cuenta, en la evaluación de los supuestos riesgos, los habidos tanto en la Comunitat Valenciana como en el país de origen, de cara a determinar las medidas de protección.

Este Protocolo es de aplicación a todas las personas que se encuentren en la Comunitat Valenciana que puedan ser víctimas del delito de trata tal y como lo define el artículo 177 bis del Código Penal, sin ninguna discriminación por razón de sexo, edad, nacionalidad o situación administrativa en el caso de supuestas víctimas extranjeras, y con independencia de dónde haya tenido lugar la explotación, e incluirá a aquellas personas que habiendo sido víctimas en el pasado, sigan viviendo el impacto y las consecuencias del delito, con independencia del sector de explotación.

El simple indicio de trata de seres humanos, independientemente de la fecha de denuncia, debe activar las medidas destinadas a la protección y a la realización de actuaciones unificadas e integrales que contemplen su acreditación como víctimas de trata.

2. Detección de posibles víctimas de trata de seres humanos

2.1. Supuestos de detección

2.1.1. La detección de posibles víctimas de trata de seres humanos se produce, en la mayoría de los casos, como consecuencia de investigaciones llevadas a cabo por las Fuerzas y Cuerpos de Seguridad del Estado. Asimismo, la detección de una supuesta víctima de trata puede producirse a raíz de una inspección de trabajo, en el ejercicio de sus funciones, en control de extranjería, en el momento de entrada en el país, como consecuencia de una solicitud de protección internacional, en el acceso a un servicio sanitario, social, educativo, jurídico o bien después del contacto con algún dispositivo de información

administracions públiques per a assistir-les i protegir-les, així com amb el sistema de protecció internacional.

L'assistència a les víctimes comprendrà les necessitats identificades més enllà de la situació d'emergència, i donarà satisfacció al seu dret a la recuperació física i psicològica, la rehabilitació i la reintegració social, incloent-hi la prestació de serveis de protecció i altres mesures per a contribuir a la reparació adequada, i restitució. Així mateix tindrà en compte, en l'avaluació dels suposats riscos, els haguts tant a la Comunitat Valenciana com en el país d'origen, amb vista a determinar les mesures de protecció.

Aquest protocol és d'aplicació a totes les persones que es troben a la Comunitat Valenciana que puguin ser víctimes del delict de tràfic tal com ho defineix l'article 177 bis del Codi Penal, sense cap discriminació per raó de sexe, edat, nacionalitat o situació administrativa en el cas de suposades víctimes estrangeres, i amb independència d'on haja tingut lloc l'explotació, i inclourà aquelles persones que, havent sigut víctimes en el passat, continuen vivint l'impacte i les conseqüències del delict, amb independència del sector d'explotació.

El simple indici de tràfic d'éssers humans, independentment de la data de denúncia, ha d'activar les mesures destinades a la protecció i a la realització d'actuacions unificades i integrals que contemplen la seua acreditació com a víctimes de tràfic.

2. Detecció de possibles víctimes de tràfic d'éssers humans

2.1. Supòsits de detecció

2.1.1. La detecció de possibles víctimes de tràfic d'éssers humans es produeix, en la majoria dels casos, com a conseqüència d'investigacions dutes a terme per les forces i cossos de seguretat de l'Estat. Així mateix, la detecció d'una suposada víctima de tràfic pot produir-se arran d'una inspecció de treball, en l'exercici de les seues funcions, en control d'extranjería, en el moment d'entrada en el país, com a conseqüència d'una sol·licitud de protecció internacional, en l'accés a un servei sanitari, social, educatiu, jurídic o bé després del contacte amb algun dispositiu

(unidades móviles, servicios de atención telefónica, etc.).

Puede ser la propia víctima la que informe de su situación o bien otras personas, instituciones y organizaciones quienes detecten la situación mencionada por cualquier otra vía.

2.1.2. Las partes firmantes de este Protocolo, en el ámbito de sus competencias, deben reforzar la información a la ciudadanía de su deber de denunciar la existencia de un posible delito de trata de seres humanos o de una posible víctima, de conformidad con el punto 11.1.1 del presente Protocolo. En este sentido, cualquier persona que tenga conocimiento de un posible supuesto de trata de seres humanos, deberá ponerlo en conocimiento de la autoridad judicial competente.

No obstante, tal y como prevé el título I del Libro II de la Ley de Enjuiciamiento Criminal, la obligación de la denuncia corresponde a los que por razón de sus cargos, profesiones u oficios tuvieren noticia de este delito, poniéndolo en conocimiento del Ministerio Fiscal, el órgano judicial o la autoridad policial.

2.2. Detección por las Fuerzas y Cuerpos de Seguridad

2.2.1. Cuando las Fuerzas y Cuerpos de Seguridad encargados de la investigación de un delito de trata de seres humanos, o con competencias en el control de la inmigración, tengan conocimiento de la existencia de una posible víctima de trata de seres humanos, deben ponerlo en inmediato conocimiento de los Fiscales Delegados de Extranjería de Alicante, Castellón y Valencia, sin perjuicio de la formalización posterior del atestado y de la comunicación de los hechos a la autoridad judicial competente.

2.2.2. La comunicación a los Fiscales Delegados de Extranjería de Alicante, Castellón y Valencia de la detección de la posible víctima de trata de seres humanos se debe realizar por la vía más rápida disponible, y, siempre que ello sea posible, por medios electrónicos.

2.3 Detección por la Inspección de Trabajo y Seguridad Social

2.3.1. La Dirección Territorial de la Inspección de Trabajo y Seguridad Social en la Comunidad Valenciana desarrollará todas las diligencias de

d'informació (unitats mòbils, serveis d'atenció telefònica, etc.).

Pot ser la mateixa víctima la que informe de la seua situació o bé altres persones, institucions i organitzacions els que detecten la situació mencionada per qualsevol altra via.

2.1.2. Les parts firmants d'aquest protocol, en l'àmbit de les seues competències, han de reforçar la informació a la ciutadania del seu deure de denunciar l'existència d'un possible delicte de tràfic d'éssers humans o d'una possible víctima, de conformitat amb el punt 11.1.1 del present protocol. En aquest sentit, qualsevol persona que tinga coneixement d'un possible supòsit de tràfic d'éssers humans haurà de posar-ho en coneixement de l'autoritat judicial competent.

No obstant això, tal com preveu el títol I del llibre II de la Llei d'enjudiciament criminal, l'obligació de la denúncia correspon als qui, per raó dels seus càrrecs, professions o oficis tinguen notícia d'aquest delicte, posant-ho en coneixement del Ministeri Fiscal, l'òrgan judicial o l'autoritat policial.

2.2. Detecció per les forces i cossos de seguretat

2.2.1. Quan les forces i cossos de seguretat encarregats de la investigació d'un delicte de tràfic d'éssers humans, o amb competències en el control de la immigració, tinguen coneixement de l'existència d'una possible víctima de tràfic d'éssers humans, han de posar-ho en coneixement immediatament dels fiscals delegats d'Estrangeria d'Alacant, Castelló i València, sense perjudi de la formalització posterior de l'atestat i de la comunicació dels fets a l'autoritat judicial competent.

2.2.2. La comunicació als fiscals delegats d'Estrangeria d'Alacant, Castelló i València de la detecció de la possible víctima de tràfic d'éssers humans s'ha de realitzar per la via més ràpida disponible i, sempre que això siga possible, per mitjans electrònics.

2.3 Detecció per la Inspecció de Treball i Seguretat Social

2.3.1. La Direcció Territorial de la Inspecció de Treball i Seguretat Social a la Comunitat

investigación que considere necesarias en el ámbito de sus competencias a efectos de detectar situaciones de explotación laboral.

En concreto, las actuaciones que realice la Inspección de Trabajo y Seguridad Social de Alicante, Castellón y Valencia de forma programada en los supuestos de trata para la explotación laboral se realizarán de forma coordinada con las Fuerzas y Cuerpos de Seguridad, y preferentemente de forma conjunta.

2.3.2. Si en el transcurso de una actuación inspectora no programada, el funcionario actuante detecta indicios de trata de seres humanos, lo pondrá inmediatamente en conocimiento del jefe de la Inspección provincial correspondiente, quien lo trasladará de inmediato al Fiscal delegado de Extranjería de la provincia (Alicante, Castellón o Valencia) que debe coordinar la actuación, así como a las Fuerzas y Cuerpos de Seguridad territorialmente competentes.

2.3.3. El Jefe de la Inspección remitirá un informe de las actuaciones realizadas y de su resultado al Fiscal Delegado de Extranjería de la provincia correspondiente, junto con las pruebas obtenidas, sin perjuicio de su comunicación al órgano judicial competente o de la práctica de la correspondiente acta de infracción, si la conducta detectada fuera también constitutiva de infracción laboral, y sin perjuicio igualmente de lo dispuesto en el artículo 3 del texto refundido de la Ley sobre Infracciones y Sanciones en el Orden Social, aprobada por Real Decreto Legislativo 5/2000, de 4 de agosto, cuando se iniciasen diligencias penales.

La Dirección Territorial de la Inspección de Trabajo y Seguridad Social de la Comunitat Valenciana informará semestralmente a la Autoridad laboral de la Comunitat Valenciana de las actuaciones realizadas en el presente ámbito.

2.3.4. Los miembros de la Dirección Territorial de la Inspección de Trabajo y Seguridad Social de la Comunitat Valenciana contarán con personal con la formación específica necesaria para detectar situaciones de trata de seres humanos.

2.4. Detección por otras entidades

2.4.1. De acuerdo con el punto V.D del Protocolo Marco, cuando la detección de una víctima de trata de seres humanos se produzca en alguno de los

Valenciana desenvoluparà totes les diligències d'investigació que considere necessàries en l'àmbit de les seues competències als efectes de detectar situacions d'explotació laboral.

En concret, les actuacions que realitze la Inspecció de Treball i Seguretat Social d'Alacant, Castelló i València de forma programada en els supòsits de tràfic per a l'explotació laboral es realitzaran de forma coordinada amb les forces i cossos de seguretat, i preferentment de forma conjunta.

2.3.2. Si en el transcurs d'una actuació inspectora no programada, el funcionari actuant detecta indicis de tràfic d'éssers humans, ho posarà immediatament en coneixement del cap de la inspecció provincial corresponent, el qual ho traslladarà immediatament al fiscal delegat d'Estrangeria de la província (Alacant, Castelló o València) que ha de coordinar l'actuació, així com a les forces i cossos de seguretat territorialment competents.

2.3.3. El cap de la Inspecció remetrà un informe de les actuacions realitzades i del seu resultat el fiscal delegat d'Estrangeria de la província corresponent, junt amb les proves obtingudes, sense perjudi de la seua comunicació a l'òrgan judicial competent o de la pràctica de la corresponent acta d'infracció, si la conducta detectada és també constitutiva d'infracció laboral, i sense perjudi igualment del que disposa l'article 3 del text refós de la Llei sobre infraccions i sancions en l'orde social, aprovada pel Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost, quan s'iniciaren diligències penals.

La direcció territorial de la Inspecció de Treball i Seguretat Social de la Comunitat Valenciana informará semestralment l'autoritat laboral de la Comunitat Valenciana de les actuacions realitzades en el present àmbit.

2.3.4. Els membres de la direcció territorial de la Inspecció de Treball i Seguretat Social de la Comunitat Valenciana comptaran amb personal amb la formació específica necessària per a detectar situacions de tràfic d'éssers humans.

2.4. Detecció per altres entitats

2.4.1. D'acord amb el punt V.D del protocol marc, quan la detecció d'una víctima de tràfic d'éssers

centros de migraciones, los CETI (centros de estancia temporal de inmigrantes) o centros de acogida de refugiados, gestionados por la Administración General del Estado, en un servicio del ámbito sanitario, asistencial o social de alguna de las administraciones firmantes de este Protocolo, en las Oficinas de la Generalitat de Asistencia a las Víctimas del Delito, en recursos de organizaciones y entidades con experiencia acreditada en asistir a las víctimas, este hecho debe ponerse en conocimiento de las Fuerzas y Cuerpos de Seguridad, del juzgado de guardia del lugar donde se ha producido la detección o del Ministerio Fiscal, para la investigación y protección de la víctima.

2.4.2. Cuando la detección se produzca en un centro de protección de menores o en un centro de reforma de menores, se actuará de acuerdo con lo que establecen el capítulo XIV del Protocolo Marco estatal y el Capítulo IV del Protocolo Marco sobre determinadas actuaciones en relación con los menores extranjeros no acompañados.

2.4.3. Cuando en la instrucción de un expediente de solicitud de protección internacional se aprecien indicios de que la persona solicitante pueda ser víctima de trata de seres humanos, la Oficina de Asilo y Refugio se pondrá en contacto con la Sección de Asilo de la Comisaría General de Extranjería y Fronteras a fin de que ésta lo comunique a la unidad policial competente para identificarla, por si pudiera ser de aplicación lo establecido en el artículo 59 bis de la Ley Orgánica 4/2000, de 11 de enero, sobre derechos y libertades de las extranjeros en España y su integración social.

2.5. Detección en centros de internamiento de extranjeros y puestos de control de fronteras de la Comunitat Valenciana.

Quando la víctima de trata de seres humanos haya sido detectada en centros de internamiento de extranjeros o puestos de control de fronteras de la Comunitat Valenciana, se aplicará lo dispuesto en el capítulo V.E del Protocolo Marco, facilitándose el contacto directo con las entidades especializadas para informar a la víctima y para valorar su situación personal desde el punto de vista psicosocial.

3. Identificación de las víctimas de trata de seres humanos

3.1. Unidades policiales responsables de la identificación

humans es produïska en algun dels centres de migracions; els CETI (centres d'estada temporal d'immigrants) o centres d'acollida de refugiats, gestionats per l'Administració general de l'Estat; en un servei de l'àmbit sanitari, assistencial o social d'alguna de les administracions firmants d'aquest protocol; en les oficines de la Generalitat d'assistència a les víctimes del delict; en recursos d'organitzacions i entitats amb experiència acreditada a assistir les víctimes, aquest fet s'ha d'informar a les forces i cossos de seguretat, al jutjat de guàrdia del lloc on s'ha produït la detecció o al Ministeri Fiscal per a la investigació i protecció de la víctima.

2.4.2. Quan la detecció es produïska en un centre de protecció de menors o en un centre de reforma de menors, s'actuarà d'acord amb el que estableixen el capítol XIV del protocol marc estatal i el capítol IV del protocol marc sobre determinades actuacions en relació amb els menors estrangers no acompanyats.

2.4.3. Quan en la instrucció d'un expedient de sol·licitud de protecció internacional s'aprecien indicis que la persona sol·licitant puga ser víctima de tràfic d'éssers humans, l'Oficina d'Asil i Refugi es posarà en contacte amb la Secció d'Asil de la Comissaria General d'Estrangeria i Fronteres a fi que aquesta ho comuniqui a la unitat policial competent per a identificar-la, per si pot ser aplicat el que estableix l'article 59 bis de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seua integració social.

2.5. Detecció en centres d'internament d'estrangers i llocs de control de fronteres de la Comunitat Valenciana

Quan la víctima de tràfic d'éssers humans haja sigut detectada en centres d'internament d'estrangers o llocs de control de fronteres de la Comunitat Valenciana, s'aplicarà el que disposa el capítol V.E del protocol marc, i es facilitarà el contacte directe amb les entitats especialitzades per a informar la víctima i per a valorar la seua situació personal des del punt de vista psicosocial.

3. Identificació de les víctimes de tràfic d'éssers humans

3.1.1. La identificación de posibles víctimas de trata de seres humanos deberá realizarse por unidades policiales con formación específica en la prevención y lucha contra la trata, y en la identificación y asistencia a víctimas, contando con la colaboración de las organizaciones y entidades especializadas y recursos públicos, de cara a informar, asesorar a las posibles víctimas, valorar su situación personal y sus necesidades y ofrecer asistencia.

3.1.2. Desde el momento en que estas unidades consideren que existen indicios razonables para creer que una persona es víctima de trata de seres humanos, y durante todo el proceso de identificación, deben adoptarse las medidas necesarias para garantizar la protección de sus derechos, la ausencia de personas del entorno de los presuntos tratantes, y la prestación a la misma de la asistencia médica, psicológica y social, así como el apoyo jurídico que resultaren adecuados en cada caso, contando con la intervención de las organizaciones y entidades especializadas.

3.1.3. En este sentido, los profesionales involucrados en las intervenciones (personal sanitario, de servicios sociales, fuerzas de seguridad...) contarán con la formación específica necesaria para detectar, identificar y asistir a las víctimas de trata.

3.1.4. Cuando la víctima sea extranjera y se encuentre en situación administrativa irregular, la unidad de extranjería competente no debe incoar o, en su caso, debe suspender temporalmente el expediente sancionador por infracción del artículo 53.1.a de la Ley Orgánica 4/2000, de 11 de enero, en los términos previstos por el artículo 59 bis de la misma Ley, y por los artículos 141 y 142 del RD 557/2011, por el que se aprueba el Reglamento de desarrollo de la LO 4/2000.

3.1.5. Cuando haya indicios de que la posible víctima de trata de personas sea menor de edad, la unidad policial responsable de la identificación debe informar a los Fiscales Delegados de Extranjería de Alicante, Castellón y Valencia, así como a la Fiscalía de Menores y se debe actuar de acuerdo con lo previsto en el capítulo XIV del Protocolo Marco.

3.2. Realización de la entrevista

3.2.1. La realización de la entrevista para la identificación de la víctima corresponde al

3.1. Unitats policials responsables de la identificació

3.1.1. La identificació de possibles víctimes de tràfic d'éssers humans haurà de ser realitzada per unitats policials amb formació específica en la prevenció i lluita contra el tràfic, i en la identificació i assistència a víctimes, comptant amb la col·laboració de les organitzacions i entitats especialitzades i recursos públics, amb vista a informar, assessorar les possibles víctimes, valorar la seua situació personal i les seues necessitats i oferir assistència.

3.1.2. Des del moment que aquestes unitats consideren que hi ha indicis raonables per a creure que una persona és víctima de tràfic d'éssers humans, i durant tot el procés d'identificació, han d'adoptar-se les mesures necessàries per a garantir la protecció dels seus drets, l'absència de persones de l'entorn dels presumptes traficants i la prestació a aquesta de l'assistència mèdica, psicològica i social, així com el suport jurídic que siguen adequats en cada cas, comptant amb la intervenció de les organitzacions i entitats especialitzades.

3.1.3. En aquest sentit, els professionals involucrats en les intervencions (personal sanitari, de serveis socials, forces de seguretat, etc.) comptaran amb la formació específica necessària per a detectar, identificar i assistir les víctimes de tràfic.

3.1.4. Quan la víctima siga estrangera i es trobe en situació administrativa irregular, la unitat d'extranjería competent no ha d'incoar o, si és el cas, ha de suspendre temporalment l'expedient sancionador per infracció de l'article 53.1.a de la Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, en els termes previstos per l'article 59 bis de la mateixa llei, i pels articles 141 i 142 del RD 557/2011, pel qual s'aprova el Reglament de desplegament de la LO 4/2000.

3.1.5. Quan hi haja indicis que la possible víctima de tràfic de persones siga menor d'edat, la unitat policial responsable de la identificació ha d'informar els fiscals delegats d'Extranjería d'Alacant, Castelló i València, així com a la Fiscalia de Menors i s'ha d'actuar d'acord amb el que preveu el capítol XIV del protocol marc.

3.2. Realització de l'entrevista

GENERALITAT
VALENCIANA

personal de las Fuerzas y Cuerpos de Seguridad, competentes para investigar estos delitos, con formación específica en la identificación de víctimas de trata de seres humanos, sin perjuicio de la colaboración que puedan proporcionar los órganos competentes de la Comunidad Valenciana y las administraciones locales, así como con las con las oficinas de la Generalitat de Asistencia a las Víctimas del Delito y las organizaciones y las entidades con experiencia acreditada en asistir a las víctimas de trata de personas durante todo el proceso de identificación.

3.2.2. Las entrevistas deben desarrollarse de forma reservada y confidencial, en un idioma comprensible para la posible víctima, en espacios adecuados habilitados al efecto, y siguiendo las pautas que se adjuntan como anexo III del presente Protocolo, así como las pautas establecidas en los módulos 8 a 10 del Manual sobre la Lucha contra el Tráfico de Personas por los Profesionales de la Justicia Penal, de la Oficina de las Naciones Unidas contra la Droga y el Delito.

Para la práctica de cualquier declaración, la víctima será asistida de intérprete en caso necesario, y de las organizaciones y entidades con experiencia acreditada en la asistencia a las víctimas de trata que hubieran sido contactadas.

3.2.3. Al finalizar la entrevista, se informará a la víctima de su derecho a la asistencia jurídica gratuita, según los criterios establecidos en la normativa reguladora de este derecho, con el fin de que le sea designado un/a abogado/a especializado. También se le informará de la posibilidad de contactar con las organizaciones y entidades con experiencia acreditada en la asistencia a víctimas de trata para que la asistan y/o acompañen.

3.3 Determinación de la existencia de indicios o motivos razonables

3.3.1. Para determinar la existencia de motivos razonables de que una persona es víctima de trata de seres humanos, teniendo en cuenta las pautas establecidas en el punto VI.C del Protocolo Marco, así como los indicadores establecidos en el Anexo 2 del Protocolo Marco, anexo IV del presente Protocolo, será suficiente la existencia de meros indicios, sin exigir para la identificación que la víctima aporte información detallada sobre el delito y sus autores.

3.2.1. La realització de l'entrevista per a la identificació de la víctima correspon al personal de les forces i cossos de seguretat, competents per a investigar aquests delictes, amb formació específica en la identificació de víctimes de tràfic d'éssers humans, sense perjudi de la col·laboració que puguin proporcionar els òrgans competents de la Comunitat Valenciana i les administracions locals, així com amb les oficines de la Generalitat d'Assistència a les Víctimes del Delicte i les organitzacions i les entitats amb experiència acreditada a assistir les víctimes de tràfic de persones durant tot el procés d'identificació.

3.2.2. Les entrevistes han de desenvolupar-se de forma reservada i confidencial, en un idioma comprensible per a la possible víctima, en espais adequats habilitats a aquest efecte i seguint les pautes que s'adjunten com a annex III del present protocol, així com les pautes establides en els mòduls 8 a 10 del Manual sobre la lluita contra el tràfic de persones pels professionals de la justícia penal de l'Oficina de les Nacions Unides contra la Droga i el Delicte.

Per a la pràctica de qualsevol declaració, la víctima serà assistida per un intèrpret en cas necessari i per les organitzacions i entitats amb experiència acreditada en l'assistència a les víctimes de tràfic que hagen sigut contactades.

3.2.3. En finalitzar l'entrevista, s'informarà la víctima del seu dret a l'assistència jurídica gratuïta, segons els criteris establits en la normativa reguladora d'aquest dret, a fi que li siga designat un/a advocat/ada especialista. També se li informarà de la possibilitat de contactar amb les organitzacions i entitats amb experiència acreditada en l'assistència a víctimes de tràfic perquè l'assistenten i/o l'acompanyen.

3.3. Determinació de l'existència d'indicis o motius raonables

3.3.1. Per a determinar l'existència de motius raonables de què una persona és víctima de tràfic d'éssers humans, tenint en compte els pautes establides en el punt VI.C del protocol marc, així com els indicadors establits en l'annex 2 del protocol marc, annex IV del present protocol, serà suficient l'existència de mers indicis, sense exigir per a la identificació que la víctima aporte informació detallada sobre el delicte i els seus

3.3.2. En el proceso de identificación, se debe recoger toda la información disponible sobre la situación personal de la víctima. Se facilitará a las organizaciones y las entidades con experiencia acreditada en asistir a las víctimas de trata de seres humanos el acceso y contacto directo con las víctimas, para ofrecerles información y hacer una valoración de la situación personal de la víctima, tras la cual, aportarán la información que consideren relevante.

Quando la víctima manifeste conèixer un servei públic o una entitat concreta del territori, la unitat policial responsable de la identificació contactarà amb aquest servei o entitat a fi de sol·licitar el envió de informació sobre aquella.

3.3.3. Igualmente, se debe tener en cuenta la información aportada por otros profesionales cualificados para valorar aspectos relacionados con el estado de salud física y psicológica de la víctima, y su situación social.

3.3.4. La valoración de los indicios existentes se realizará de acuerdo con un criterio de máxima protección de la víctima, con el fin de garantizar su atención integral y seguridad, especialmente en el caso de víctimas extranjeras en situación administrativa irregular, para garantizar la no incoación del expediente sancionador, de acuerdo con el artículo 59.bis de la Ley Orgánica 4/2000, de 11 de enero, y el respeto a los postulados contenidos en la Ley Orgánica 15/1999, de 13 de diciembre, de Protección de Datos de Carácter Personal.

3.3.5. La valoración que realice la unidad policial competente para la identificación debe incluir la referencia a los riesgos a los que se enfrenta la víctima, así como referencia a sus circunstancias familiares, y una propuesta de las medidas de protección, seguridad y privacidad necesarias.

3.3.6. Finalizado el proceso de identificación, la unidad policial competente para la identificación debe emitir el informe correspondiente, que se acompañará del resto de información recogida durante el proceso de identificación, incluida la información y valoración aportada por las organizaciones y entidades con experiencia acreditada en la asistencia integral a víctimas de trata. Tal información podrá ser obtenida por la referida unidad de manera escrita o verbal, debiendo en ese caso dejar constancia por escrito de la identidad de la fuente y del contenido de la información. De todas las actuaciones realizadas,

autores.

3.3.2. En el procés d'identificació, s'ha d'arreglar tota la informació disponible sobre la situació personal de la víctima. Es facilitarà a les organitzacions i les entitats amb experiència acreditada en l'assistència a les víctimes de tràfic d'éssers humans l'accés i el contacte directe amb les víctimes per a oferir-los informació i fer una valoració de la situació personal de la víctima, després de la qual aportaran la informació que consideren rellevant.

Quan la víctima manifeste conèixer un servei públic o una entitat concreta del territori, la unitat policial responsable de la identificació contactarà amb aquest servei o entitat a fi de sol·licitar l'enviament d'informació sobre aquella.

3.3.3. Igualment, s'ha de tindre en compte la informació aportada per altres professionals qualificats per a valorar aspectes relacionats amb l'estat de salut físic i psicològic de la víctima, i la seua situació social.

3.3.4. La valoració dels indicis existents es realitzarà d'acord amb un criteri de màxima protecció de la víctima, a fi de garantir la seua atenció integral i seguretat, especialment en el cas de víctimes estrangeres en situació administrativa irregular, per a garantir la no incoació de l'expedient sancionador, d'acord amb l'article 59.bis de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, i el respecte als postulats continguts en la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal.

3.3.5. La valoració que realitze la unitat policial competent per a la identificació ha d'incloure la referència als riscos a què s'enfronta la víctima, així com referència a les seues circumstàncies familiars, i una proposta de les mesures de protecció, seguretat i privacitat necessàries.

3.3.6. Finalitzat el procés d'identificació, la unitat policial competent per a la identificació ha d'emetre l'informe corresponent, que s'acompanyarà de la resta d'informació aplegada durant el procés d'identificació, incloent-hi la informació i valoració aportada per les organitzacions i entitats amb experiència acreditada en l'assistència integral a víctimes de tràfic. Aquesta informació podrà ser obtinguda per la dita unitat de manera escrita o verbal, i en aqueix cas haurà de deixar constància per escrit

se dejará constancia en el atestado policial correspondiente.

4. Información a las víctimas

4.1. Una vez identificada la víctima, la unidad policial le debe proporcionar la información específica sobre los derechos recogidos en el capítulo VII del Protocolo Marco, y en el Anexo 3 del mismo Protocolo, así como en el Anexo I del Protocolo de la Comunitat Valenciana.

4.2. Asimismo, se facilitará el contacto directo con las oficinas de la Generalitat de Asistencia a las Víctimas del Delito y con las organizaciones y entidades con experiencia acreditada en la asistencia a víctimas de trata, de cara a informar sobre la posibilidad de ser derivada a alguno de los recursos asistenciales de la Comunitat Valenciana y/o de las propias organizaciones y entidades, en particular, aquellas que proporcionan una asistencia de carácter integral y participan en los programas de las administraciones públicas para asistirles y protegerlas.

Cualquiera de las entidades intervinientes debe garantizar la confidencialidad y el consentimiento informado de la víctima.

4.3. La unidad policial debe informar a la víctima de los posibles riesgos y de las medidas de protección y seguridad que es necesario adoptar, de conformidad con el capítulo VIII, nº 1 del Protocolo Marco.

4.4. Las medidas de protección y seguridad podrán consistir en facilitar un teléfono de comunicación permanente con el personal encargado de la investigación, informar a la víctima sobre medidas de autoprotección, incluida la necesidad de que permanezca en un alojamiento seguro o de su traslado a otra Comunidad Autónoma, de conformidad con el capítulo VIII, nº 2 del Protocolo Marco.

4.5. Las medidas de protección y seguridad se harán extensivas a las hijas e hijos menores o con discapacidad de las víctimas, cuando se encuentren en España, así como, con carácter extraordinario, a aquellas otras personas que se encuentren en España con las que la víctima tenga vínculos familiares o de cualquier otra naturaleza, cuando se acredite que la situación de desprotección en que quedarían frente a los presuntos tratantes constituye un obstáculo insuperable para que la víctima acceda a cooperar,

de la identidad de la font i del contingut de la informació. De totes les actuacions realitzades, es deixarà constància en l'atestat policial corresponent.

4. Informació a les víctimes

4.1. Una vegada identificada la víctima, la unitat policial li ha de proporcionar la informació específica sobre els drets arrellegats en el capítol VII del protocol marc, i en l'annex 3 del mateix protocol, així com en l'annex I del protocol de la Comunitat Valenciana.

4.2. Així mateix, es facilitarà el contacte directe amb les oficines de la Generalitat d'Assistència a les Víctimes del Delicte i amb les organitzacions i entitats amb experiència acreditada en l'assistència a víctimes de tràfic, de cara a informar sobre la possibilitat de ser derivada a algun dels recursos assistencials de la Comunitat Valenciana i/o de les mateixes organitzacions i entitats, en particular, aquelles que proporcionen una assistència de caràcter integral i participen en els programes de les administracions públiques per a assistir-les i protegir-les.

Qualsevol de les entitats intervinents ha de garantir la confidencialitat i el consentiment informat de la víctima.

4.3. La unitat policial ha d'informar la víctima dels possibles riscos i de les mesures de protecció i seguretat que és necessari adoptar, de conformitat amb el capítol VIII, núm. 1 del protocol marc.

4.4. Les mesures de protecció i seguretat podran consistir a facilitar un telèfon de comunicació permanent amb el personal encarregat de la investigació, informar la víctima sobre mesures d'autoprotecció, incloent-hi la necessitat que romanga en un allotjament segur o del seu trasllat a una altra comunitat autònoma, de conformitat amb el capítol VIII, núm. 2 del protocol marc.

4.5. Les mesures de protecció i seguretat es faran extensives a les filles i fills menors o amb discapacitat de les víctimes, quan es troben a Espanya, així com, amb caràcter extraordinari, a aquelles altres persones que es troben a Espanya amb les quals la víctima tinga vincles familiars o de qualsevol altra naturalesa, quan s'acredite que la situació de desprotecció en què quedarien enfront dels presumptes traficants constitueix un

de conformidad con el capítulo VIII, nº 3 del Protocolo Marco.

5. Recursos de ayuda asistencial y jurídica

5.1. Se garantizará el acceso efectivo a sus derechos a cualquier víctima de trata, con independencia de su situación administrativa, y se informará igualmente a la víctima sobre los recursos asistenciales a su disposición, para garantizar, en su caso, alojamiento conveniente y seguro, ayuda material, acompañamiento social, asistencia psicológica y médica, servicios de interpretación y asesoramiento jurídico, facilitando el contacto directo con las oficinas de la Generalitat de Asistencia a las Víctimas del Delito y con las organizaciones y entidades con experiencia acreditada en la asistencia a víctimas de trata.

5.2. En cuanto a la atención sanitaria, desde el momento de la detección y durante todo el proceso, la conselleria competente en materia de sanidad garantizará a la víctima el derecho de acceso a la asistencia sanitaria de cobertura pública, ofreciendo los recursos sanitarios que permitan valorar y tratar el estado actual y prevenir las secuelas (tanto físicas como psíquicas) evitando la revictimización. De conformidad con lo establecido en la Ley 41/2002, de 14 de noviembre, básica reguladora de la autonomía del paciente y de derechos y obligaciones en materia de información y documentación clínica, la conselleria competente en materia de sanidad garantizará la confidencialidad y no divulgación, salvo casos previstos por Ley, de los historiales clínicos y toda la documentación relacionada con la víctima.

5.3. Cuando se cuente con el consentimiento de la víctima, será derivada a alguna de las Oficinas de la Generalitat de Asistencia a las Víctimas del Delito o a organizaciones y entidades con experiencia acreditada en la asistencia a víctimas de trata de seres humanos, en particular, aquellas que proporcionan una asistencia de carácter integral, y participan en los programas de las administraciones públicas para asistirles y protegerlas, recogidas en el Anexo II de este Protocolo.

Dentro del ámbito de Comunitat Valenciana, la prestación de asistencia y atención jurídica a la víctima se realiza a través de las oficinas de la Generalitat de Asistencia a las Víctimas del Delito y de los servicios públicos y las organizaciones y

obstacle insuperable perquè la víctima accedisca a cooperar, de conformitat amb el capítol VIII, núm. 3, del protocol marc.

5. Recursos d'ajuda assistencial i jurídica

5.1. Es garantirà l'accés efectiu als seus drets a qualsevol víctima de tràfic, amb independència de la seua situació administrativa, i s'informarà igualment la víctima sobre els recursos assistencials a la seua disposició, per a garantir, si és el cas, un allotjament convenient i segur, ajuda material, acompanyament social, assistència psicològica i mèdica, serveis d'interpretació i assessorament jurídic, facilitant el contacte directe amb les oficines de la Generalitat d'Assistència a les Víctimes del Delicte i amb les organitzacions i entitats amb experiència acreditada en l'assistència a víctimes de tràfic.

5.2. Quant a l'atenció sanitària, des del moment de la detecció i durant tot el procés, la conselleria competent en matèria de sanitat garantirà a la víctima el dret d'accés a l'assistència sanitària de cobertura pública, oferint els recursos sanitaris que permeten valorar i tractar l'estat actual i previndre les seqüeles (tant físiques com psíquiques), per a evitar la revictimització. De conformitat amb el que estableix la Llei 41/2002, de 14 de novembre, bàsica reguladora de l'autonomia del pacient i de drets i obligacions en matèria d'informació i documentació clínica, la conselleria competent en matèria de sanitat garantirà la confidencialitat i no-divulgació, excepte en casos previstos per la llei, dels historials clínics i tota la documentació relacionada amb la víctima.

5.3. Quan es compte amb el consentiment de la víctima, serà derivada a alguna de les oficines de la Generalitat d'Assistència a les Víctimes del Delicte o a organitzacions i entitats amb experiència acreditada en l'assistència a víctimes de tràfic d'éssers humans, en particular, aquelles que proporcionen una assistència de caràcter integral i participen en els programes de les administracions públiques per a assistir-les i protegir-les, arreplegades en el Annex II d'aquest protocol.

Dins de l'àmbit de Comunitat Valenciana, la on prestació d'assistència i atenció jurídica a la víctima es realitza a través de les oficines de la

entidades especializadas. Para la asistencia jurídica se contará también con el Consejo Valenciano de Colegios de Abogados a través de los servicios de turno de oficio especializado en trata de seres humanos de los Colegios de Abogados.

Los Letrados y Procuradores de oficio designados para asistir a víctimas de trata deberán adoptar las prevenciones necesarias para evitar la doble victimización, dirigiendo, a tal efecto, las peticiones oportunas al órgano judicial que en cada caso conozca del asunto, tales como: solicitud de medidas de protección visual durante la práctica de cualquier declaración de la víctima, incluido el uso de videoconferencia, petición de acompañamiento de la víctima por especialistas durante todo el procedimiento, o cualesquiera otras encaminadas a evitar cualquier tipo de victimización secundaria.

5.4. De conformidad con los artículos 18 y 19 del Convenio del Consejo de Europa y con el artículo 12 de la Directiva 2011/36/UE y en la Ley 4/2015, de 27 de abril, del estatuto de la Víctima del delito, se facilitará a la víctima también la representación legal y la asistencia, el asesoramiento y apoyo jurídico completo sobre las garantías y los riesgos del proceso penal y las diferentes fases que lo integran, así como su derecho de acceso a los beneficios de la justicia gratuita, a través de los Colegios de Abogados, solicitando, si aún no se ha hecho, la presencia de un Letrado del turno de guardia de trata de seres humanos, según los criterios establecidos en la normativa reguladora de este derecho, y de conformidad con el Real Decreto-ley 3/2013, de 22 de febrero, por el que se modifica el régimen de tasas en el ámbito de la Administración de Justicia y el sistema de asistencia jurídica gratuita.

5.5. Entre los recursos que se pondrán a disposición de la posible víctima, según sus necesidades individuales, figuran los derivados del Programa de información y atención a homosexuales y transexuales, o los de planes y programas en materia discapacidad con los que cuenta la conselleria competente en materia de políticas sociales de la Comunitat Valenciana. En el mismo sentido, se podrá contar con las Unidades Móviles de Emergencia Social.

5.6. Asimismo, la conselleria responsable en materia de políticas sociales de la Comunitat Valenciana cuenta con una Red de Atención Integral para mujeres víctimas de violencia de

Generalitat d'Assistència a les Víctimes del Delicte i dels serveis públics i les organitzacions i entitats especialitzades. Per a l'assistència jurídica es comptarà també amb el consell valencià de col·legis d'advocats a través dels serveis de torn d'ofici especialitzat en tràfic d'éssers humans dels col·legis d'advocats.

Els lletrats i procuradors d'ofici designats per a assistir les víctimes de tràfic hauran d'adoptar les prevencions necessàries per a evitar la doble victimització, i dirigiran, a aquest efecte, les peticions oportunes a l'òrgan judicial que en cada cas conega de l'assumpte, com ara: sol·licitud de mesures de protecció visual durant la pràctica de qualsevol declaració de la víctima, incloent-hi l'ús de videoconferència, petició d'acompanyament de la víctima per especialistes durant tot el procediment o qualsevol altres encaminades a evitar qualsevol tipus de victimització secundària.

5.4. De conformitat amb els articles 18 i 19 del Conveni del Consell d'Europa i amb l'article 12 de la Directiva 2011/36/UE i en la Llei 4/2015, de 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delicte, es facilitarà a la víctima també la representació legal i l'assistència, l'assessorament i el suport jurídic complet sobre les garanties i els riscos del procés penal i les diferents fases que l'integren, així com el seu dret d'accés als beneficis de la justícia gratuïta, a través dels col·legis d'advocats, i sol·licitarà, si encara no s'ha fet, la presència d'un lletrat del torn de guàrdia de tràfic d'éssers humans, segons els criteris establits en la normativa reguladora d'aquest dret, i de conformitat amb el Reial decret llei 3/2013, de 22 de febrer, pel qual es modifica el règim de taxes en l'àmbit de l'Administració de justícia i el sistema d'assistència jurídica gratuïta.

5.5. Entre els recursos que es posaran a disposició de la possible víctima, segons les seues necessitats individuals, figuren els derivats del Programa d'informació i atenció a homosexuals i transsexuals, o els de plans i programes en matèria discapacitat amb què compte la conselleria competent en matèria de polítiques socials de la Comunitat Valenciana. En el mateix sentit, es podrà comptar amb les unitats mòbils d'emergència social.

5.6. Així mateix, la conselleria responsable en matèria de polítiques socials de la Comunitat

género, contando entre sus recursos de atención aquellos específicos para mujeres víctimas de trata y mujeres y/o niñas y niños que han sufrido agresiones sexuales.

6. Elaboración del atestado

6.1. La unidad policial responsable de la investigación pondrá los hechos en conocimiento del Ministerio Fiscal, al que debe enviar una copia del atestado inicial y de sus ampliaciones, sin perjuicio de su remisión al órgano judicial competente para la instrucción, por el medio más ágil y rápido, si es posible, por medios electrónicos, de conformidad con la Ley 18/2011, de 5 de julio, reguladora del uso de las tecnologías de la información y la comunicación en la Administración de Justicia, y debe incluir toda la información que recoge el Capítulo X del Protocolo Marco.

6.2. Cuando las investigaciones desarrolladas por las Fuerzas y Cuerpos de Seguridad competentes se lleven a cabo en lugares donde puedan encontrarse trabajadores en condiciones de explotación laboral, se dará conocimiento de las investigaciones a la Dirección Territorial de la Inspección de Trabajo de la Comunitat Valenciana.

7. Actuaciones del Ministerio Fiscal, órganos judiciales y médicos forenses y psicólogos forenses.

7.1. Las actuaciones del Ministerio Fiscal, en cumplimiento de la función tuitiva de las víctimas que tiene encomendada por la legislación vigente, procurarán que las víctimas de trata de seres humanos sean puntualmente informadas de sus derechos, de forma clara y accesible, conforme a lo dispuesto en el Protocolo Marco (Capítulo XI) y los contactos institucionales precisos con las administraciones judiciales, policiales, sanitarias y asistenciales, así como con los colegios de abogados y procuradores y con las organizaciones y las entidades con experiencia acreditada en la asistencia a víctimas de trata de seres humanos.

7.2. Los fiscales se asegurarán de que la declaración de la víctima durante la instrucción se realice con los requisitos necesarios para que pueda ser válida como prueba preconstituída, tal y como lo dispone el Protocolo Marco en el punto XI.C.2. Conforme a dicho Protocolo, los Letrados de la Administración de Justicia cuidarán especialmente de que los representantes del

Valenciana cuenta con una red de atención integral para las víctimas de violencia de género, que tiene entre sus recursos de atención aquellos específicos para las víctimas de tráfico de personas y/o víctimas que han sufrido agresiones sexuales.

6. Elaboració de l'atestat

6.1. La unitat policial responsable de la investigació posarà els fets en coneixement del Ministeri Fiscal, al qual ha d'enviar una còpia de l'atestat inicial i de les seues ampliacions, sense perjudici de la seua remissió a l'òrgan judicial competent per a la instrucció, pel mitjà més àgil i ràpid, si és possible, per mitjans electrònics, de conformitat amb la Llei 18/2011, de 5 de juliol, reguladora de l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació en l'Administració de Justícia, i ha d'incloure tota la informació que arrecplega el capítol X del protocol marc.

6.2. Quan les investigacions desenvolupades per les forces i cossos de seguretat competents es duguen a terme en llocs on puguem trobar-se treballadors en condicions d'explotació laboral, es donarà coneixement de les investigacions a la direcció territorial de la Inspecció de Treball de la Comunitat Valenciana.

7. Actuacions del Ministeri Fiscal, òrgans judicials i metges forenses i psicòlegs forenses

7.1. Les actuacions del Ministeri Fiscal, en compliment de la funció tuitiva de les víctimes que té encomanada per la legislació vigent, procuraran que les víctimes de tràfic d'éssers humans siguen puntualment informades dels seus drets, de forma clara i accessible, d'acord amb el que disposa el protocol marc (capítol XI) i els contactes institucionals necessaris amb les administracions judicials, policials, sanitàries i assistencials, així com amb els col·legis d'advocats i procuradors i amb les organitzacions i les entitats amb experiència acreditada en l'assistència a víctimes de tràfic d'éssers humans.

7.2. Els fiscals s'asseguraran que la declaració de la víctima durant la instrucció es realitze amb els requisits necessaris perquè pugui ser vàlida com a prova preconstituïda, tal com ho disposa el protocol marc en el punt XI.C.2. D'acord amb el dit protocol, els lletrats de l'Administració de justícia

Ministerio Fiscal sean debidamente citados, con la antelación suficiente, a las declaraciones de los detenidos, imputados y testigos que se señalen durante la instrucción de los procedimientos penales por delito de trata de seres humanos (art. XI.C.1).

En idénticos términos se pronuncia la Circular 2/2014 de la Secretaría General de la Administración de Justicia relativa a las actuaciones procesales de protección de las víctimas de trata de seres humanos y víctimas de violencia de género y doméstica.

Esta declaración se llevará a cabo, siempre que ello fuere posible, con el apoyo y el asesoramiento de profesionales especializados, y en un contexto adecuado a las necesidades de la víctima y/o testigo, principalmente en caso de menores y personas de especial vulnerabilidad.

7.3. Igualmente, los fiscales solicitarán, cuando proceda, la adopción de alguna de las medidas previstas en la Ley Orgánica 19/1994, de 23 de diciembre, de Protección de Testigos y Peritos en Causas Criminales, y el uso de otros medios que contribuyan a garantizar la confidencialidad y la protección de la víctima en el proceso, así como de los profesionales (abogados, psicólogos, trabajadores sociales, etc.) que participen en el mismo.

7.4. Tanto en los casos en que la víctima desde los primeros momentos de la investigación haya manifestado su propósito de colaboración con las autoridades policiales y/o judiciales, como en aquellos en que la víctima se muestre renuente o asustada a colaborar en la investigación, debe permitirse el transcurso de un periodo de tiempo razonable de recuperación, a fin de conseguir que la víctima deponga desde una posición de sosiego y tranquilidad, tomando en consideración para su determinación los informes que al respecto emitan las entidades especializadas a las que acudiera para ser asistida. En este sentido será fundamental la colaboración de las unidades policiales y de las entidades y organizaciones especializadas durante ese plazo de recuperación, de manera que exista garantía de localización de la víctima en el momento de tomar declaración, y garantía de protección de la misma hasta entonces.

7.5. En el ámbito de sus actuaciones, los equipos médico-forenses velarán para que el examen forense de la víctima se produzca de forma

procuraran especialmente que els representants del Ministeri Fiscal siguen degudament citats a termini, amb l'antelació suficient, a les declaracions dels detinguts, imputats i testimonis que s'assenyalen durant la instrucció dels procediments penals per delict de tràfic d'éssers humans (art. XI.C.1).

En idéntics termes es pronuncia la Circular 2/2014 de la Secretaria General de l'Administració de justícia relativa a les actuacions processals de protecció de les víctimes de tràfic d'éssers humans i víctimes de violència de gènere i domèstica.

Aquesta declaració es durà a terme sempre que això siga possible, amb el suport i l'assessorament de professionals especialitzats, i en un context adequat a les necessitats de la víctima i/o testimoni, principalment en cas de menors i persones d'especial vulnerabilitat.

7.3. Igualment, els fiscals sol·licitaran, quan corresponga, l'adopció d'alguna de les mesures previstes en la Llei Orgànica 19/1994, de 23 de desembre, de protecció de testimonis i pèrits en causes criminals, i l'ús d'altres mitjans que contribuïsquen a garantir la confidencialitat i la protecció de la víctima en el procés, així com dels professionals (advocats, psicòlegs, treballadors socials, etc.) que hi participen.

7.4. Tant en els casos en què la víctima des dels primers moments de la investigació haja manifestat el seu propòsit de col·laboració amb les autoritats policials i/o judicials, com en aquells en què la víctima es mostre reticent o espantada a col·laborar en la investigació, ha de permetre's el transcurs d'un període de temps raonable de recuperació, a fi d'aconseguir que la víctima depose des d'una posició d'assossec i tranquil·litat, prenent en consideració per a la seua determinació els informes que respecte d'això emeten les entitats especialitzades a les quals acudisca per a ser assistida. En aquest sentit, serà fonamental la col·laboració de les unitats policials i de les entitats i organitzacions especialitzades durant aqueix termini de recuperació, de manera que existisca garantia de localització de la víctima en el moment de prendre declaració, i garantia de protecció d'aquesta fins llavors.

7.5. En l'àmbit de les seues actuacions, els equips

integral, en un único momento y lo antes posible, con el objeto de poder documentar posibles lesiones y gravedad de las mismas, para evitar la reiteración de entrevistas, pruebas o exámenes complementarios que conlleven una revictimización.

Se adoptarán las medidas necesarias para proporcionar a los equipos médico-forenses de la Comunitat Valenciana formación específica en materia de trata de seres humanos y los daños físicos y psicológicos asociados a dicho delito.

8. Actuaciones específicas con víctimas extranjeras en situación administrativa irregular. Concesión/ampliación del período de restablecimiento y reflexión

8.1. En el caso de que la persona identificada como víctima sea extranjera y se encuentre en situación administrativa irregular, la autoridad policial actuante, asistida por entidades especializadas en atención a víctimas de trata, informará sobre la posibilidad de obtener el período de restablecimiento y reflexión previsto en el art. 59 bis de la Ley Orgánica 4/2000, de 11 de enero. Igualmente se informará de los medios que, durante ese período, se pondrán a su disposición con el fin de facilitar su recuperación física y psicológica, y procurar su separación del ámbito de influencia de los presuntos tratantes, de manera que pueda tomar una decisión meditada y sopesada de colaborar o no con las autoridades en la investigación y persecución de los autores del delito.

8.2. Si la identificación ha sido efectuada por otras unidades o cuerpos policiales diferentes del competente en extranjería, éstas elevarán, en el período máximo de 48 horas y previa conformidad de la víctima, la propuesta de concesión del período de restablecimiento y reflexión a la Oficina de Extranjeros de la Subdelegación del Gobierno correspondiente, que dispondrá de otro plazo máximo de 48 horas para trasladarla a la Delegación del Gobierno en la Comunitat Valenciana.

8.3. El oficio de remisión y la propuesta deben acompañarse de un informe motivado que contenga los indicios apreciados de conformidad con los contenidos de este Protocolo.

Este informe debe contener:

a. Los datos que la unidad responsable de la

medicoforenses velarán perquè l'examen forense de la víctima es produísca de forma integral, en un únic moment i com més prompte millor, amb l'objecte de poder documentar possibles lesions i la gravetat d'aquestes per a evitar la reiteració d'entrevistes, proves o exàmens complementaris que comporten una revictimització.

S'adoptaran les mesures necessàries per a proporcionar als equips medicoforenses de la Comunitat Valenciana formació específica en matèria de tràfic d'éssers humans i els danys físics i psicològics associats al dit delictes.

8. Actuacions específiques amb víctimes estrangeres en situació administrativa irregular. Concessió/ampliació del període de restabliment i reflexió.

8.1. En cas que la persona identificada com a víctima siga estrangera i es trobe en situació administrativa irregular, l'autoritat policial actuant assistida per entitats especialitzades en atenció a víctimes de tràfic, informará sobre la possibilitat d'obtenir el període de restabliment i reflexió previst en l'art. 59 bis de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener. Igualmente s'informarà dels mitjans que, durant aqueix període, es posaran a la seua disposició a fi de facilitar la seua recuperació física i psicològica, i procurar la seua separació de l'àmbit d'influència dels presumptes traficants, de manera que puga prendre una decisió meditada i sopesada de col·laborar o no amb les autoritats en la investigació i persecució dels autors del delictes.

8.2. Si la identificació ha sigut efectuada per altres unitats o cossos policials diferents del competent en extranjería, aquestes elevaran, en el període màxim de 48 hores i prèvia conformitat de la víctima, la proposta de concessió del període de restabliment i reflexió a l'oficina d'estrangers de la subdelegació del govern corresponent, que disposarà d'un altre termini màxim de 48 hores per a traslladar-la a la Delegació del Govern a la Comunitat Valenciana.

8.3. L'ofici de remissió i la proposta han d'anar acompanyats d'un informe motivat que continga els indicis apreciats de conformitat amb els continguts d'aquest protocol.

Aquest informe ha de contindre:

propuesta considere necesarios para acreditar la condición de víctima de trata de seres humanos de la persona de la que se trate, con la identificación del procedimiento policial o judicial que le ampara. Estos datos, relativos a la condición de víctima, deben respetar el secreto judicial y la reserva de las informaciones policiales, de manera que no se ponga en riesgo la seguridad de la propia víctima ni el buen fin de la investigación.

b. Información referida a las posibles manifestaciones que la víctima haya efectuado en relación a sus derechos, contenidos en el Anexo I de este Protocolo.

c. Información sobre la situación administrativa de la víctima, así como sobre sus circunstancias personales.

d. Cualquier otra información o documentación relativa a su condición de víctima de trata de seres humanos que sea relevante para la concesión del período de restablecimiento y reflexión, aportada por las entidades especializadas en atención a víctimas de trata de seres humanos.

8.4. La propuesta favorable a la concesión del período de restablecimiento y reflexión no quedará, en ningún caso, condicionada a la prestación de declaración por parte de la víctima o la realización de tareas de colaboración con las fuerzas policiales o judiciales implicadas en la investigación y la persecución del delito, ni a la aportación de información objetiva y detallada con relación a los autores del delito. Asimismo, debe prever expresamente la propuesta de duración que se considere necesaria para lograr el fin del período mencionado, que en ningún caso será inferior a 30 días.

8.5. En cuanto a la concesión del período de restablecimiento y reflexión, así como a su ampliación, en su caso, se aplicará el Capítulo XIII, puntos B a F, del Protocolo Marco, con los condicionantes de seguridad propios de las víctimas de trata de seres humanos implicadas en estos procedimientos, que motivan que el envío y la recepción de los informes y las solicitudes se articulen mediante el conducto más directo y simplificado posible entre la unidad policial emisora, la Unidad de Extranjería competente en la recepción y la tramitación de las solicitudes (cuando la víctima sea una persona extranjera en situación irregular) y el órgano administrativo

a. Les dades que la unitat responsable de la proposta considere necessàries per a acreditar la condició de víctima de tràfic d'éssers humans de la persona de què es tracte, amb la identificació del procediment policial o judicial que li empara. Aquestes dades, relatives a la condició de víctima, han de respectar el secret judicial i la reserva de les informacions policials, de manera que no es pose en risc la seguretat de la pròpia víctima ni el bon fi de la investigació.

b. Informació referida a les possibles manifestacions que la víctima haja efectuat en relació als seus drets, continguts en l'annex I d'aquest protocol.

c. Informació sobre la situació administrativa de la víctima, així com sobre les seues circumstàncies personals.

d. Qualsevol altra informació o documentació relativa a la seua condició de víctima de tràfic d'éssers humans que siga rellevant per a la concessió del període de restabliment i reflexió, aportada per les entitats especialitzades en atenció a víctimes de tràfic d'éssers humans.

8.4. La proposta favorable a la concessió del període de restabliment i reflexió no quedará, en cap cas, condicionada a la prestació de declaració per part de la víctima o la realització de tasques de col·laboració amb les forces policials o judicials implicades en la investigació i la persecució del delictes, ni a l'aportació d'informació objectiva i detallada amb relació als autors del delictes. Així mateix, ha de preveure expressament la proposta de duració que es considere necessària per a aconseguir la fi del període mencionat, que en cap cas serà inferior a 30 dies.

8.5. Quant a la concessió del període de restabliment i reflexió, així com a la seua ampliació, si és el cas, s'aplicarà el capítol XIII, punts B a F, del protocol marc, amb els condicionants de seguretat propis de les víctimes de tràfic d'éssers humans implicades en aquests procediments, que motiven que l'enviament i la recepció dels informes i les sol·licituds s'articulen mitjançant el conducte més directe i simplificat possible entre la unitat policial emissora, la unitat d'estrangeria competent en la recepció i la tramitació de les sol·licituds (quan la víctima siga

GENERALITAT
VALENCIANA

responsable de la concesión.

9. Actuaciones específicas en caso de víctimas menores de edad

9.1. A la víctima menor de edad se le prestará inmediatamente asistencia, apoyo y protección. Las medidas que se adopten deben estar dirigidas a su seguridad, su recuperación física, psicológica y social, su educación, y a encontrar una solución duradera a su caso, teniendo en cuenta la condición de especial vulnerabilidad de la víctima de trata de seres humanos menor de edad, permitiendo y facilitando la coordinación y derivación ágil entre comunidades autónomas, en el caso de que la situación de seguridad u otros factores así lo aconsejen.

9.2. Entre las medidas de asistencia a víctimas de trata de seres humanos menores de edad, cuando la solución duradera consista en la repatriación, se establecerán mecanismos de acompañamiento que garanticen el retorno asistido al lugar de procedencia, en el que prevalezcan el interés superior del menor y la valoración entre las condiciones de retorno del beneficio para su recuperación del ámbito familiar, siempre que se haya valorado y excluido la posibilidad de que el entorno familiar haya estado directa o indirectamente implicado o haya sido de alguna forma partícipe del delito de trata.

9.3. En especial, se adoptarán las medidas necesarias para garantizar al menor los recursos asistenciales, sanitarios y educativos, de conformidad con el Convenio del Consejo de Europa sobre la Lucha contra la Trata de Seres Humanos (Convenio de Varsovia, de 16 de mayo de 2005), y se deben seguir las pautas y directrices que aporta el Manual sobre la Lucha contra el Tráfico de Personas por los Profesionales de la Justicia Penal, de la Oficina de las Naciones Unidas contra la Droga y el Delito.

Se aplicarán a la víctima menor de edad las medidas de protección y los protocolos de actuación que prevé el sistema autonómico valenciano de protección a la infancia y a la adolescencia, bajo la supervisión de la conselleria competente en materia de servicios sociales y dependencia, así como protocolos específicos de coordinación con otras organizaciones y entidades públicas o privadas, especializadas en asistir a víctimas de trata de seres humanos.

una persona extranjera en situación irregular) i l'òrgan administratiu responsable de la concessió.

9. Actuacions específiques en cas de víctimes menors d'edat

9.1. A la víctima menor d'edat se li prestarà immediatament assistència, suport i protecció. Les mesures que s'adopten han d'estar dirigides a la seua seguretat, la seua recuperació física, psicològica i social, la seua educació, i a trobar una solució duradora al seu cas, tenint en compte la condició d'especial vulnerabilitat de la víctima de tràfic d'éssers humans menor d'edat, i permetre i facilitar la coordinació i derivació àgil entre comunitats autònomes, en cas que la situació de seguretat o altres factors així ho aconsellen.

9.2. Entre les mesures d'assistència a víctimes de tràfic d'éssers humans menors d'edat, quan la solució duradora consistisca en la repatriació, s'establiran mecanismes d'acompanyament que garantisquen el retorn assistit al lloc de procedència, en el qual prevalguen l'interés superior del menor i la valoració entre les condicions de retorn del benefici per a la seua recuperació de l'àmbit familiar, sempre que s'haja valorat i exclòs la possibilitat que l'entorn familiar haja estat directament o indirectament implicat o haja sigut d'alguna forma partícip del delicte de tràfic.

9.3. En especial, s'adoptaran les mesures necessàries per a garantir al menor els recursos assistencials, sanitaris i educatius, de conformitat amb el Conveni del Consell d'Europa sobre la lluita contra el tràfic d'éssers humans (Conveni de Varsòvia, de 16 de maig de 2005), i s'han de seguir les pautes i directrius que aporta el Manual sobre la lluita contra el tràfic de persones pels professionals de la justícia penal, de l'Oficina de les Nacions Unides contra la Droga i el Delicte.

S'aplicaran a la víctima menor d'edat les mesures de protecció i els protocols d'actuació que preveu el sistema autonòmic valencià de protecció a la infància i a l'adolescència, sota la supervisió de la conselleria competent en matèria de serveis socials i dependència, així com protocols específics de coordinació amb altres organitzacions i entitats públiques o privades especialitzades a assistir a víctimes de tràfic d'éssers humans.

9.4. La red de centros de protección de menores de la Comunitat Valenciana está compuesta por centros de carácter abierto, sin medidas extraordinarias de seguridad, por lo que, excepcionalmente y en casos de grave riesgo para el menor y con la preceptiva autorización del Ministerio Fiscal, la conselleria competente en materia de servicios sociales y dependencia, o el propio Ministerio Fiscal, podrán acordar su derivación a recursos específicos para víctimas de trata de seres humanos por razones de protección o de asistencia especializada. Estos recursos garantizarán la debida separación entre menores y mayores de edad.

9.5. En relación con las víctimas menores de edad extranjeras, se adoptarán las medidas que establece el Protocolo Marco, en el Capítulo XIV, así como las pautas establecidas en el Protocolo Marco sobre determinadas actuaciones en relación con los menores extranjeros no acompañados (Protocolo MENA) firmado el 22 de julio de 2014 por el Ministro de Justicia, la Ministra de Empleo y Seguridad Social, la Ministra de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad y el Subsecretario del Ministerio de Asuntos Exteriores y de Cooperación. En caso de no estar acompañada la víctima, se le debe prestar una atención especial, por ser particularmente vulnerable, y hasta que se encuentre una solución permanente se deben aplicar medidas de acogida adecuadas a las necesidades del menor, y se derivará, cuando proceda, a la conselleria competente en materia de menores y dependencia, para que adopte los medios de protección más adecuados a cada caso.

En el caso de que haya un adulto que sostenga ser legalmente responsable de la víctima, o que en cualquier momento posterior reclame su tutela, deberá comprobarse muy especialmente la relación que se invoca, asegurando que este adulto no tiene relación alguna con el ámbito de explotación del que se trata de proteger al niño o la niña.

Ante la evidencia de tratarse de un menor de 18 años no acompañado, sin necesidad en este caso de realizar ningún tipo de prueba de verificación, quedará constatada la situación de desamparo que deberá ser declarada automáticamente por el sistema público de protección de menores de la Comunitat Valenciana.

Se contará con la valoración e intervención de las organizaciones y entidades especializadas en

9.4. La xarxa de centres de protecció de menors de la Comunitat Valenciana està composta per centres de caràcter obert, sense mesures extraordinàries de seguretat, per la qual cosa, excepcionalment i en casos de greu risc per al menor i amb la preceptiva autorització del Ministeri Fiscal, la conselleria competent en matèria de serveis socials i dependència, o el mateix Ministeri Fiscal, podran acordar la seua derivació a recursos específics per a víctimes de tràfic d'éssers humans per raons de protecció o d'assistència especialitzada. Aquests recursos garantiran la deguda separació entre menors i majors d'edat.

9.5. En relació amb les víctimes menors d'edat estrangeres, s'adoptaran les mesures que estableix el protocol marc, en el capítol XIV, així com les pautes establides en el protocol marc sobre determinades actuacions en relació amb els menors estrangers no acompanyats (Protocol MENA) firmat el 22 de juliol de 2014 pel ministre de Justícia, la ministra d'Ocupació i Seguretat Social, la ministra de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat i el subsecretari del Ministeri d'Assumptes Exteriors i de Cooperació. En cas de no estar acompanyada la víctima, se li ha de prestar una atenció especial, per ser particularment vulnerable, i fins que es trobe una solució permanent s'han d'aplicar mesures d'acollida adequades a les necessitats del menor, i es derivarà, quan corresponga, a la conselleria competent en matèria de menors i dependència, perquè adopte els mitjans de protecció més adequats a cada cas.

En cas que hi haja un adult que sostinga ser legalment responsable de la víctima, o que en qualsevol moment posterior reclame la seua tutela, haurà de comprovar-se molt especialment la relació que s'invoca, i assegurar que aquest adult no té cap relació amb l'àmbit d'explotació de què es tracta de protegir el xiquet o la xiqueta.

Davant de l'evidència de tractar-se d'un menor de 18 anys no acompanyat, sense necessitat en aquest cas de realitzar cap tipus de prova de verificació, quedará constatada la situació de desamparament que haurà de ser declarada automàticament pel sistema públic de protecció de menors de la Comunitat Valenciana.

asistir a víctimas menores de edad de trata de seres humanos, garantizando al niño o niña que se atiende a sus derechos y a las posibilidades que le asisten, en un idioma que pueda entender, y de un modo comprensible para el nivel de madurez del niño o niña. Esto es esencial para garantizar que el derecho del menor a ser escuchado se cumple conforme a los estándares internacionales.

9.6. En todo caso, a la víctima de trata de seres humanos menor de edad extranjera no acompañada (MENA) le será de aplicación lo establecido en el Protocolo MENA, añadiendo a las disposiciones del mismo las cuestiones específicas y precauciones aplicables a los niños o niñas víctimas de trata recogidas en el presente Protocolo o indicadas por las circunstancias específicas del caso.

9.7. En el transcurso de las investigaciones policiales y los procedimientos penales en los que estén implicadas posibles víctimas de trata de seres humanos menores de edad, desde su identificación, se adoptarán las medidas necesarias para evitar la doble victimización. En todo caso, se adoptará un protocolo de entrevista unificado y que debe reunir las condiciones establecidas en el Protocolo Marco, Capítulo XIV C, y, en especial, siguiendo las pautas y las directrices del Módulo 9 del Manual sobre la Lucha contra el Tráfico de Personas por los Profesionales de la Justicia Penal, de la Oficina de las Naciones Unidas contra la Droga y el Delito.

Asimismo, se prevé la posibilidad de que las posibles víctimas acudan a las Oficinas de la Generalitat de Asistencia a las Víctimas del Delito, así como al resto de recursos con que cuenta la conselleria competente en materia de igualdad.

9.8. Durante el proceso y una vez finalizado, la prestación de asistencia y atención a la víctima menor debe realizarse en coordinación con la Administración Pública competente, así como con las organizaciones y entidades privadas especializadas en asistir a víctimas menores de edad de trata de seres humanos.

9.9. La entrevista se realizará de manera inmediata, en las condiciones adecuadas, con la presencia del Ministerio Fiscal y asegurando la presunción de minoría de edad en caso de duda, así como la adopción de los mecanismos necesarios para la preconstitución probatoria.

Es comptarà amb la valoració i intervenció de les organitzacions i entitats especialitzades a assistir víctimes menors d'edat de tràfic d'éssers humans, i es garantirà al xiquet o xiqueta que s'atén els seus drets i les possibilitats que li assisteixen, en un idioma que puga entendre i d'una manera comprensible per al nivell de maduresa del xiquet o xiqueta. Això és essencial per a garantir que el dret del menor a ser escoltat es compleix d'acord amb els estàndards internacionals.

9.6. En tot cas, a la víctima de tràfic d'éssers humans menor d'edat estrangera no acompanyada (MENA) li serà aplicable el que estableix el Protocol MENA, afegint a les disposicions d'aquest les qüestions específiques i les precaucions aplicables als xiquets o xiquetes víctimes de tràfic arreplegades en el present protocol o indicades per les circumstàncies específiques del cas.

9.7. En el transcurs de les investigacions policials i els procediments penals en què estiguen implicades possibles víctimes de tràfic d'éssers humans menors d'edat, des de la seua identificació s'adoptaran les mesures necessàries per a evitar la doble victimització. En tot cas, s'adoptarà un protocol d'entrevista unificat i que ha de reunir les condicions establides en el protocol marc, capítol XIV C, i, en especial, seguint les pautes i les directrius del mòdul 9 del Manual sobre la lluita contra el tràfic de persones pels professionals de la justícia penal, de l'Oficina de les Nacions Unides contra la Droga i el Delicte.

Així mateix, es preveu la possibilitat que les possibles víctimes acudisquen a les oficines de la Generalitat d'Assistència a les Víctimes del Delicte, així com a la resta de recursos amb què compta la conselleria competent en matèria d'Igualtat.

9.8. Durant el procés i una vegada finalitzat, la prestació d'assistència i atenció a la víctima menor ha de realitzar-se en coordinació amb l'administració pública competent, així com amb les organitzacions i entitats privades especialitzades a assistir a víctimes menors d'edat de tràfic d'éssers humans.

9.9. L'entrevista es realitzarà de manera immediata, en les condicions adequades, amb la presència del Ministeri Fiscal i assegurant la presumpció de minoria d'edat en cas de dubte, així com l'adopció dels mecanismes necessaris

9.10. Dada la particular vulnerabilidad de las personas menores de edad víctimas de trata de seres humanos, se deben adoptar medidas de protección adicionales durante las entrevistas y las exploraciones que se lleven a cabo en las investigaciones y las actuaciones judiciales, de acuerdo con el capítulo XIV.C del Protocolo Marco.

10. Actuaciones de organizaciones y entidades especializadas en asistir víctimas de trata de seres humanos

10.1. Las organizaciones y entidades que se recogen en el Anexo II del presente Protocolo ponen a disposición de las víctimas de trata de seres humanos una red de servicios especializados que complementa la atención otorgada por los recursos públicos existentes. Por ello, se prevé la participación de estas organizaciones y entidades en los procesos descritos a lo largo de este Protocolo, en especial, en cuanto a la identificación, acogida, la protección y la asistencia a las víctimas.

10.2. Las organizaciones y las entidades especializadas pueden detectar situaciones de trata a través de sus dispositivos de acercamiento a posibles víctimas, como las unidades móviles o los teléfonos de asistencia, y de sus servicios de atención. Asimismo, cuentan con información relevante a efectos de identificar una víctima, tanto por su conocimiento sobre la situación de la trata de seres humanos en la Comunidad Valenciana, como por la evaluación de la situación personal, social y de salud física y psicológica de la víctima, derivada de la atención directa a la misma.

10.3. Las entidades y las organizaciones con experiencia acreditada en el trabajo con víctimas de trata asistirán a la supuesta víctima, en las actuaciones que le afecten, en especial, para garantizar la adecuada comprensión de sus derechos.

11. Medidas y recursos complementarios: fase preventiva y fase de recuperación y reparación de la víctima

11.1. Fase preventiva: información y prevención

11.1.1. De conformidad con la Directiva 2011/36/UE, artículo 18.2, las partes firmantes se comprometen a adoptar las medidas necesarias para prevenir situaciones de trata de seres humanos. En este sentido, se realizarán

per a la preconstituïció probatòria.

9.10. Donada la particular vulnerabilitat de les persones menors d'edat víctimes de tràfic d'éssers humans, s'han d'adoptar mesures de protecció addicionals durant les entrevistes i les exploracions que es duguen a terme en les investigacions i les actuacions judicials, d'acord amb el capítol XIV.C del protocol marc.

10. Actuacions d'organitzacions i entitats especialitzades a assistir víctimes de tràfic d'éssers humans

10.1. Les organitzacions i entitats que es recullen en l'annex II del present protocol posen a disposició de les víctimes de tràfic d'éssers humans una xarxa de serveis especialitzats que complementa l'atenció atorgada pels recursos públics existents. Per això, es preveu la participació d'aquestes organitzacions i entitats en els processos descrits al llarg d'aquest protocol, en especial, quant a la identificació, l'acollida, la protecció i l'assistència a les víctimes.

10.2. Les organitzacions i les entitats especialitzades poden detectar situacions de tràfic a través dels seus dispositius d'acostament a possibles víctimes, com les unitats mòbils o els telèfons d'assistència, i dels seus serveis d'atenció. Així mateix, compten amb informació rellevant a l'efecte d'identificar una víctima, tant pel seu coneixement sobre la situació del tràfic d'éssers humans a la Comunitat Valenciana com per l'avaluació de la situació personal, social i de salut física i psicològica de la víctima, derivada de l'atenció directa a aquesta.

10.3. Les entitats i les organitzacions amb experiència acreditada en el treball amb víctimes de tràfic assistiran la suposada víctima en les actuacions que l'afecten, en especial, per a garantir l'adequada comprensió dels seus drets.

11. Mesures i recursos complementaris: fase preventiva i fase de recuperació i reparació de la víctima

11.1. Fase preventiva: informació i prevenció

11.1.1. De conformitat amb la Directiva 2011/36/UE, article 18.2, les parts firmants es comprometen a adoptar les mesures necessàries per a previndre situacions de tràfic d'éssers

campañas de información para que la población tome conocimiento del delito de trata de seres humanos y del deber de denunciar, por parte de cualquier ciudadano, cualquier situación o supuesto relacionado con la trata de seres humanos.

Sin perjuicio de las respectivas competencias e iniciativas de las partes firmantes del Protocolo de la Comunitat Valenciana, éstas pueden llevar a cabo iniciativas conjuntas para promover la concienciación e información a la ciudadanía, la formación, la cooperación y coordinación, el intercambio de experiencias en el ámbito interautonómico o internacional y similares. Con esta finalidad, en el ámbito de sus competencias, podrán hacer las actividades necesarias para obtener financiación proveniente de fondos de la Unión Europea y otros.

Estas campañas de concienciación se realizarán con la cooperación de las organizaciones y las entidades con experiencia acreditada en asistir a las víctimas de trata, para concienciar y reducir el riesgo de que las personas, especialmente los menores de edad, puedan ser víctimas de trata de seres humanos.

11.1.2. Asimismo, para abordar este fenómeno, no sólo para combatir el delito, sino también para prevenir, proteger, asistir y apoyar la reparación de las víctimas, las partes firmantes formarán de manera adecuada a todos sus funcionarios y personal relacionado con la consecución de este fin, a fin de detectar las víctimas y relacionarse con ellas, de acuerdo con la Directiva 2011/36/UE, artículo 18.3. involucrando y dando participación a las entidades especializadas.

11.2. Fase de recuperación y reparación de la víctima

11.2.1. Después del proceso penal, se continuará dando asistencia y apoyo a las víctimas de trata de seres humanos si su seguridad corre peligro o si recibe tratamiento médico o psicológico como consecuencia del daño resultante del delito de trata, o cuando se estime necesario teniendo en cuenta las condiciones y necesidades de la víctima, conforme a lo dispuesto en la Ley 4/2015, de 27 de abril, del Estatuto de la víctima del delito, norma que ha transpuesto la Directiva 2012/29/UE, de 25 de octubre de 2012.

11.2.2. También, de conformidad con la Directiva

humans. En aquest sentit, es realitzaran campanyes d'informació perquè la població prenga coneixement del delict de tràfic d'éssers humans i del deure de denunciar, per part de qualsevol ciutadà, qualsevol situació o supòsit relacionat amb el tràfic d'éssers humans.

Sense perjudi de les competències respectives i iniciatives de les parts firmants del Protocol de la Comunitat Valenciana, aquestes poden dur a terme iniciatives conjuntes per a promoure la conscienciació i informació a la ciutadania, la formació, la cooperació i coordinació, l'intercanvi d'experiències en l'àmbit interautonòmic o internacional i semblants. Amb aquesta finalitat, en l'àmbit de les seues competències, podran fer les activitats necessàries per a obtindre finançament provinent de fons de la Unió Europea i altres.

Aquestes campanyes de conscienciació es realitzaran amb la cooperació de les organitzacions i les entitats amb experiència acreditada a assistir a les víctimes de tràfic, per a conscienciar i reduir el risc que les persones, especialment els menors d'edat, puguin ser víctimes de tràfic d'éssers humans.

11.1.2. Així mateix, per a abordar aquest fenomen, no sols per a combatre el delict, sinó també per a previndre, protegir, assistir i recolzar la reparació de les víctimes, les parts firmants formaran de manera adequada el funcionariat i el personal relacionat amb la consecució d'aquest fi, a fi de detectar les víctimes i relacionar-se amb elles, d'acord amb la Directiva 2011/36/UE, article 18.3., involucrant les entitats especialitzades i donant-los participació.

11.2. Fase de recuperació i reparació de la víctima

11.2.1. Després del procés penal, es continuarà donant assistència i suport a les víctimes de tràfic d'éssers humans si la seua seguretat corre perill o si rep tractament mèdic o psicològic com a conseqüència del dany resultant del delict de tràfic, o quan es considere necessari tenint en compte les condicions i necessitats de la víctima, d'acord amb el que disposa la Llei 4/2015, de 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delict, norma que ha traslladat la Directiva 2012/29/UE, de 25 d'octubre de 2012.

2011/36/UE, artículo 11.7, se prestará asistencia a las víctimas que tengan necesidades especiales, en particular, que tengan deteriorado el estado de salud, que estén en estado de gestación, personas con discapacidad o diversidad funcional, personas con trastornos psíquicos o psicológicos o personas que hayan sufrido violencia psicológica, física o sexual grave.

11.2.3. En el caso de que la víctima sea una mujer tratada con fines de explotación sexual y/o que sufra violencia por parte de su pareja, se incluirá en los circuitos definidos y según las pautas de atención que se enmarcan en las actuaciones sanitarias frente a la violencia de género.

11.2.4. Para contribuir a la recuperación y reparación de la víctima del delito de trata de seres humanos, el personal que tenga relación con la víctima debe tener en cuenta las pautas de actuación que recomiendan los módulos 11 a 14 del Manual sobre la Lucha contra el Tráfico de Seres Humanos por los Profesionales de la Justicia Penal, de la Oficina de las Naciones Unidas contra la Droga y el Delito, así como la Directiva 2012/29/UE, de 25 de octubre de 2012, por la que se establecen las normas mínimas sobre los derechos, el apoyo y la protección de las víctimas de los delitos y los derechos previstos en la Ley 4/2015, de 17 de abril, del Estatuto de la Víctima del Delito.

11.2.5. Las Administraciones Públicas, así como las entidades con experiencia acreditada en asistir a las víctimas de trata de seres humanos, pondrán a disposición de las víctimas recursos para su atención integral, entre otros, alojamiento seguro, atención sanitaria, atención psicológica, atención psiquiátrica, otros recursos sociales, educativos y de formación, así como recursos para su inserción sociolaboral, asistencia jurídica, de interpretación o para facilitar el retorno voluntario.

11.2.6. En caso de víctimas menores de edad, en atención a su especial vulnerabilidad, las medidas de asistencia y apoyo se dirigirán a su recuperación física, psicológica y social, y a encontrar una solución de estabilidad a su situación. Asimismo, se garantizará a las víctimas menores de edad el acceso al sistema educativo para contribuir a su reintegración a la sociedad.

12. Relaciones interinstitucionales, seguimiento y evaluación

11.2.2. També, de conformitat amb la Directiva 2011/36/UE, article 11.7, es prestarà assistència a les víctimes que tinguen necessitats especials, en particular, que tinguen deteriorat l'estat de salut, que estiguen en estat de gestació, persones amb discapacitat o diversitat funcional, persones amb trastorns psíquics o psicològics o persones que hagen patit violència psicològica, física o sexual greu.

11.2.3. En cas que la víctima siga una dona traficada amb fins d'explotació sexual i/o que patisca violència per part de la seua parella, s'inclourà en els circuits definits i segons les pautes d'atenció que s'emmarquen en les actuacions sanitàries enfront de la violència de gènere.

11.2.4. Per a contribuir a la recuperació i reparació de la víctima del delict de tràfic d'éssers humans, el personal que tinga relació amb la víctima ha de tindre en compte les pautes d'actuació que recomanen els mòduls 11 a 14 del Manual sobre la lluita contra el tràfic d'éssers humans pels professionals de la justícia penal, de l'Oficina de les Nacions Unides contra la Droga i el Delicte, així com la Directiva 2012/29/UE, de 25 d'octubre de 2012, per la qual s'estableixen les normes mínimes sobre els drets, el suport i la protecció de les víctimes dels delictes i els drets previstos en la Llei 4/2015, de 17 d'abril, de l'Estatut de la Víctima del Delicte.

11.2.5. Les administracions públiques, així com les entitats amb experiència acreditada a assistir les víctimes de tràfic d'éssers humans, posaran a disposició de les víctimes recursos per a la seua atenció integral, entre altres, allotjament segur, atenció sanitària, atenció psicològica, atenció psiquiàtrica, altres recursos socials, educatius i de formació, així com recursos per a la seua inserció sociolaboral, assistència jurídica, d'interpretació o per a facilitar el retorn voluntari.

11.2.6. En cas de víctimes menors d'edat, en atenció a la seua especial vulnerabilitat, les mesures d'assistència i suport es dirigiran a la seua recuperació física, psicològica i social i a trobar una solució d'estabilitat a la seua situació. Així mateix, es garantirà a les víctimes menors d'edat l'accés al sistema educatiu per a contribuir a la seua reintegració a la societat.

12. Relacions interinstitucionals, seguiment i

12.1. Comunicaciones

12.1.1. Las Unidades de la Policía Judicial mantendrán informados, en todo momento, al órgano judicial, al Ministerio Fiscal, al Letrado del turno de oficio designado al efecto, a los recursos en los que la víctima esté recibiendo asistencia integral y, en su caso, a las oficinas de atención a la víctima del delito, de las incidencias de las que tengan conocimiento y que puedan afectar al contenido o el alcance de las medidas de protección adoptadas.

12.1.2. El órgano judicial notificará a las Fuerzas y Cuerpos de Seguridad y al Ministerio Fiscal las resoluciones por las que se adopten medidas cautelares u otras medidas de protección o de seguridad de las víctimas, de su levantamiento y modificación. Estas medidas deberán ser comunicadas igualmente al Letrado del turno de oficio designado.

12.2. Comisión de Seguimiento

12.2.1. En cada Provincia, se crea una comisión de seguimiento integrada por un representante de cada una de las instituciones firmantes de este Protocolo.

La comisión de seguimiento se reunirá con una periodicidad mínima semestral, con el fin de realizar una evaluación de las actuaciones relacionadas con las situaciones de trata detectadas y velar por la coordinación interinstitucional adecuada para la atención, protección y seguridad de las víctimas.

Asimismo, la comisión de seguimiento se puede reunir con carácter extraordinario, a petición de cualquiera de sus miembros, cuando se considere conveniente, remitiéndose las actas de las sesiones celebradas a las partes firmantes del presente Protocolo.

En el caso de la Generalitat, dichas actas serán remitidas a la dirección general competente en materia de justicia.

Se crea un comité técnico, integrado por un equipo de representantes técnicos nombrados por cada una de las instituciones firmantes, que se reunirá al menos dos veces al año, para trabajar conjuntamente y coordinar las situaciones de trata de personas detectadas durante el período en curso.

avaluació

12.1. Comunicacions

12.1.1. Les unitats de la policia judicial mantindran informats, en tot moment, l'òrgan judicial, el Ministeri Fiscal, el lletrat del torn d'ofici designat a aquest efecte, els recursos en què la víctima reba assistència integral i, si és el cas, a les oficines d'atenció a la víctima del delicte, de les incidències de què tinguen coneixement i que puguen afectar el contingut o l'abast de les mesures de protecció adoptades.

12.1.2. L'òrgan judicial notificarà a les forces i cossos de seguretat i al Ministeri Fiscal les resolucions per les quals s'adopten mesures cautelars o altres mesures de protecció o de seguretat de les víctimes, del seu alçament i modificació. Aquestes mesures hauran de ser comunicades igualment al lletrat del torn d'ofici designat.

12.2. Comissió de seguiment

12.2.1. En cada província, es crea una comissió de seguiment integrada per un representant de cada una de les institucions firmants d'aquest protocol.

La comissió de seguiment es reunirà amb una periodicitat mínima semestral, a fi de realitzar una avaluació de les actuacions relacionades amb les situacions de tràfic detectades i vetlar per la coordinació interinstitucional adequada per a l'atenció, protecció i seguretat de les víctimes.

Així mateix, la comissió de seguiment es pot reunir amb caràcter extraordinari, a petició de qualsevol dels seus membres, quan es considere convenient. Les actes de les sessions celebrades es remetran a les parts firmants del present protocol.

En el cas de la Generalitat, les dites actes seran remeses a la direcció general competent en matèria de justícia.

Es crea un comitè tècnic integrat per un equip de representants tècnics nomenats per cada una de les institucions firmants, que es reunirà almenys dues vegades a l'any, per a treballar conjuntament i coordinar les situacions de tràfic de persones detectades durant el període en curs.

Asimismo, se generarán espacios de coordinación entre las instituciones y las entidades especializadas centradas en el análisis de casos concretos.

12.2.2. La convocatoria y organización de la reunión de la comisión de seguimiento y del comité técnico está encomendada al Ministerio Fiscal, según lo dispuesto en el Protocolo Marco.

12.2.3. Las partes firmantes asumen el compromiso de aportar datos de los respectivos ámbitos de actuación, respetando la normativa de protección de datos personales, con la finalidad de que la comisión de seguimiento las evalúe y, en consecuencia, tenga la información necesaria para analizar la eficacia de las medidas adoptadas para la atención, la protección y la seguridad de las víctimas.

12.2.4. Se autoriza a la comisión de seguimiento para actualizar las referencias normativas que se recogen en el presente Protocolo, cuando proceda, mediante anexos de actualización. Asimismo, a la comisión de seguimiento le corresponde resolver cualquier duda de interpretación que se suscite en la aplicación del Protocolo de la Comunitat Valenciana.

12.2.5. En función de las cuestiones que deban abordarse, el Ministerio Fiscal podrá convocar a las organizaciones y entidades con experiencia acreditada en asistir a las víctimas de trata y, en particular, aquellas que proporcionan una asistencia de carácter integral y que tengan implantación en el territorio de la Comunitat Valenciana, así como agentes económicos y sociales que tengan implantación en la Comunitat Valenciana.

13. Régimen de aplicabilidad del Protocolo para la Protección de las Víctimas de Trata de Seres Humanos en la Comunitat Valenciana.

El presente Protocolo desarrolla y complementa, a nivel territorial de la Comunitat Valenciana, el Protocolo Marco de Protección de las Víctimas de Trata de Seres Humanos, adoptado en el marco del artículo 140 del Reglamento de la Ley Orgánica 4/2000, de 11 de enero, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social, que es de aplicación en todo el territorio nacional.

Així mateix, es generaran espais de coordinació entre les institucions i les entitats especialitzades centrades en l'anàlisi de casos concrets.

12.2.2. La convocatòria i organització de la reunió de la comissió de seguiment i del comitè tècnic està encomanada al Ministeri Fiscal, segons el que disposa el protocol marc.

12.2.3. Les parts firmants assumeixen el compromís d'aportar dades dels respectius àmbits d'actuació, respectant la normativa de protecció de dades personals, amb la finalitat que la comissió de seguiment les avalue i, en conseqüència, tinga la informació necessària per a analitzar l'eficàcia de les mesures adoptades per a l'atenció, la protecció i la seguretat de les víctimes.

12.2.4. S'autoritza la comissió de seguiment per a actualitzar les referències normatives que s'arreglen en el present protocol, quan corresponga, mitjançant annexos d'actualització. Així mateix, a la comissió de seguiment li correspon resoldre qualsevol dubte d'interpretació que se suscite en l'aplicació del protocol de la Comunitat Valenciana.

12.2.5. En funció de les qüestions que hagen d'abordar-se, el Ministeri Fiscal podrà convocar a les organitzacions i entitats amb experiència acreditada a assistir les víctimes de tràfic i, en particular, aquelles que proporcionen una assistència de caràcter integral i que tinguen implantació en el territori de la Comunitat Valenciana, així com agents econòmics i socials que tinguen implantació a la Comunitat Valenciana.

13. Règim d'aplicabilitat del Protocol per a la protecció de les víctimes de tràfic d'éssers humans a la Comunitat Valenciana

El present protocol desplega i complementa, a escala territorial de la Comunitat Valenciana, el Protocol marc de protecció de les víctimes de tràfic d'éssers humans, adoptat en el marc de l'article 140 del Reglament de la Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seua integració social, que és d'aplicació en tot el territori nacional.

14. Disposición final

14.1. Las obligaciones de las partes firmantes se configuran como un compromiso para colaborar en la aplicación del Protocolo de la Comunitat Valenciana y velar por la protección de las víctimas de trata de seres humanos. En el mismo sentido, se expresan específicamente los compromisos en cuanto a adoptar las medidas necesarias para prevenir, y posteriormente reparar, situaciones de trata de seres humanos. Su finalidad es procurar una mejor coordinación de las instituciones firmantes a fin de poner en común los recursos disponibles.

14.2. Desde esta perspectiva, cuando se implementen las medidas concretas que se prevén, cada parte asumirá el coste que ello suponga, sujeto a la distribución de competencias y a las disponibilidades presupuestarias. La firma de este Protocolo no supone compromiso de gasto para ninguna de las partes.

La aplicación y ejecución de este Protocolo, incluyéndose al efecto todos los actos jurídicos que pudieran dictarse en su ejecución y desarrollo, no podrá suponer obligaciones económicas para la Generalitat y, en todo caso, deberá ser atendida con sus medios personales y materiales.

14.3. Las partes manifiestan su voluntad de promover hasta su resolución todas las actuaciones necesarias que deben posibilitar la materialización del contenido de este Protocolo.

14.4. El presente Protocolo para la Protección de las Víctimas de Trata de Seres Humanos en la Comunitat Valenciana entrará en vigor al día siguiente de su firma y mantendrá su vigencia durante un plazo de cuatro años, antes de cuya finalización las partes podrán acordar unánimemente la prórroga de la vigencia del protocolo por un periodo de hasta cuatro años adicionales, o bien su extinción.

14. Disposició final

14.1. Les obligacions de les parts firmants es configuren com un compromís per a col·laborar en l'aplicació del protocol de la Comunitat Valenciana i vetllar per la protecció de les víctimes de tràfic d'éssers humans. En el mateix sentit, s'expressen específicament els compromisos quant a adoptar les mesures necessàries per a previndre, i posteriorment reparar, situacions de tràfic d'éssers humans. La seua finalitat és procurar una millor coordinació de les institucions firmants a fi de posar en comú els recursos disponibles.

14.2. Des d'aquesta perspectiva, quan s'implementen les mesures concretes que es preveuen, cada part assumirà el cost que això supose, subjecte a la distribució de competències i a les disponibilitats pressupostàries. La firma d'aquest protocol no suposa compromís de despesa per a cap de les parts.

L'aplicació i execució d'aquest protocol, incloent-hi a aquest efecte tots els actes jurídics que puguin dictar-se en la seua execució i desplegament, no podrà suposar obligacions econòmiques per a la Generalitat i, en tot cas, haurà de ser atesa amb els seus mitjans personals i materials.

14.3. Les parts manifesten la seua voluntat de promoure fins a la seua resolució totes les actuacions necessàries que han de possibilitar la materialització del contingut d'aquest protocol.

14.4. El present Protocol per a la protecció de les víctimes de tràfic d'éssers humans a la Comunitat Valenciana entrará en vigor l'endemà de la firma i mantindrà la vigència durant un termini de quatre anys, abans de la finalització del qual les parts podran acordar unànimement la prórroga de la vigència del protocol per un període de fins a quatre anys addicionals, o bé la seua extinció.

Todas las partes aceptamos las estipulaciones precedentes y, en prueba de conformidad, firmamos este documento, en cinco ejemplares originales, en los dos idiomas oficiales, siendo los cinco textos idénticos e igualmente auténticos, en el lugar y fecha indicados en el encabezamiento.

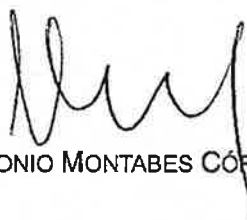
Totes les parts acceptem les estipulacions precedents i, en prova de conformitat, firmem aquest document, en cinc exemplars originals, en els dos idiomes oficials, sent els cinc textos idèntics i igualment autèntics, en el lloc i la data indicats en l'encapçalament.

EL PRESIDENT DE LA
GENERALITAT

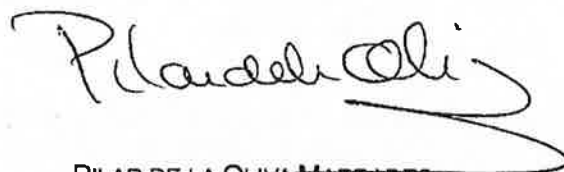
XIMO PUIG I FERRER

EL FISCAL SUPERIOR DE LA COMUNITAT
VALENCIANA

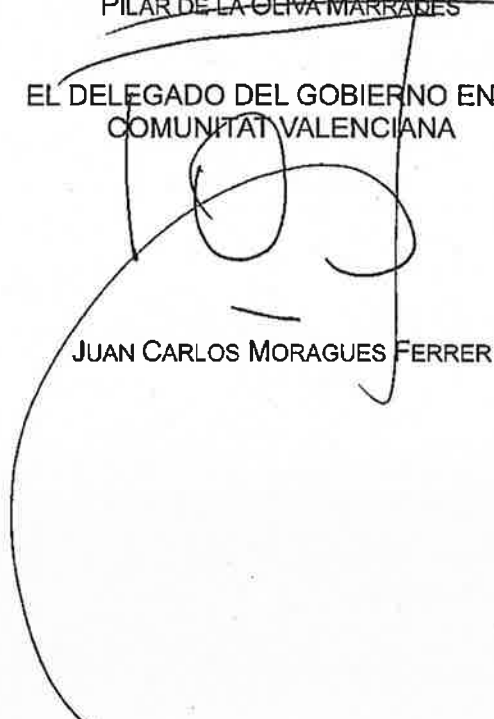
ANTONIO MONTABES CÓRDOBA

LA PRESIDENTA DEL TRIBUNAL SUPERIOR
DE JUSTICIA DE LA CV

PILAR DE LA OLIVA MARRADES

EL DELEGADO DEL GOBIERNO EN LA
COMUNITAT VALENCIANA

JUAN CARLOS MORAGUES FERRER

ANEXOS

ANEXO I. Información que debe proporcionarse a las víctimas

ANEXO II. Relación de recursos en la Comunitat Valenciana

ANEXO III. Pautas para la entrevista a posibles víctimas

ANEXO IV. Indicadores para la identificación de víctimas

ANEXO I

INFORMACIÓN QUE DEBE PROPORCIONARSE A LAS VÍCTIMAS

• Derechos previstos en los artículos 109 y 110 del Real Decreto de 14 de septiembre de 1882, aprobatorio de la Ley de Enjuiciamiento Criminal.

• Derechos previstos en la Ley 19/1994, de 23 de diciembre, de protección a testigos y peritos en causas criminales.

• En su caso, los derechos previstos en la Ley 35/1995, de 11 de diciembre, de ayuda y asistencia a las víctimas de delitos violentos y contra la libertad sexual.

• Cuando el tratante sea pareja o ex pareja de la víctima los derechos contenidos en la Ley Orgánica 1/2004, de 28 de diciembre, de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género.

• Derechos contenidos en la Ley 7/2012, de 23 de noviembre, de la Generalitat, Integral contra la violencia sobre la mujer en el ámbito de la Comunitat Valenciana.

• Derechos previstos en la Ley 4/2015, de 17 de abril, del Estatuto de la Víctima del Delito.

• Derecho a asistencia jurídica gratuita a todas las víctimas de violencia de género y de trata de seres humanos, asesoramiento y orientación gratuitos en el momento inmediatamente previo a la interposición de denuncia o querrela y turno de guardia permanente para la prestación de estos servicios en los Colegios de Abogados, establecidos en la Ley 42/2015, de 5 de octubre de reforma de la Ley 1/2000, de 7 de enero, de Enjuiciamiento Civil.

ANNEXOS

ANNEX I. Informació que ha de proporcionar-se a les víctimes

ANNEX II. Relació de recursos a la Comunitat Valenciana

ANNEX III. Pautes per a l'entrevista a possibles víctimes

ANNEX IV. Indicadors per a la identificació de víctimes

ANNEX I

INFORMACIÓ QUE HA DE PROPORCIONAR-SE A LES VÍCTIMES

• Drets previstos en els articles 109 i 110 del Reial Decret de 14 de setembre de 1882, aprovatori de la Llei d'Enjudiciament Criminal.

• Drets previstos en la Llei 19/1994, de 23 de desembre, de protecció a testimonis i pèrits en causes criminals.

• Si és el cas, els drets previstos en la Llei 35/1995, d'11 de desembre, d'ajuda i assistència a les víctimes de delictes violents i contra la llibertat sexual.

• Quan el traficant siga parella o exparella de la víctima, els drets continguts en la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere.

• Drets continguts en la Llei 7/2012, de 23 de novembre, de la Generalitat, integral contra la violència sobre la dona en l'àmbit de la Comunitat Valenciana.

• Drets previstos en la Llei 4/2015, de 17 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delictes.

• Dret a assistència jurídica gratuïta a totes les víctimes de violència de gènere i de tràfic d'éssers humans, assessorament i orientació gratuïts en el moment immediatament previ a la interposició de denúncia o querrela i torn de guàrdia permanent per a la prestació d'aquests serveis en els col·legis d'advocats, establits en la Llei 42/2015, de 5 d'octubre de reforma de la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'Enjudiciament Civil.

• Se facilitará el contacto de la víctima con los recursos especializados para que puedan informarle de los servicios de apoyo integral que le pueden ofrecer, con el fin de que pueda tomar una decisión informada.

• Asimismo, cuando se cuente con el consentimiento de la víctima y, en todos los casos, cuando sea menor o persona presuntamente incapaz, se le facilitará la derivación a los servicios sociales generales y especializados de las administraciones autonómicas o locales competentes en materia de asistencia social o a los servicios de las organizaciones y entidades con experiencia acreditada en la asistencia a las víctimas de trata, en particular, aquellas que proporcionan una asistencia de carácter integral y participan en los programas de las administraciones públicas para la asistencia y protección de las mismas.

• Su derecho a la asistencia sanitaria "con la extensión prevista en la cartera común básica de servicios asistenciales del Sistema Nacional de Salud regulada en el artículo 8 bis de la Ley 16/2003, de 28 de mayo", de conformidad con lo recogido en el Real Decreto 576/2013, de 26 de julio, por el que se establecen los requisitos básicos del convenio especial de prestación de asistencia sanitaria a personas y que modifica el Real Decreto 1192/2012, de 3 de agosto.

• Derecho a un periodo de restablecimiento y reflexión de, al menos, noventa días, que podrán ser prorrogables, durante el cual se le facilitará la recuperación física, psicológica y emocional, así como la separación de la influencia de los presuntos traficantes, maltratadores o tratantes, de manera que pueda tomar una decisión meditada y sopesada de colaborar o no con las autoridades en la investigación y persecución de los autores del delito.

• En el caso de víctima extranjera:

- Derecho a que no se le incoe un expediente sancionador por infracción del artículo 53.1.a) de la LO 4/2000, de 11 de enero, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social, o a suspenderse la ejecución de la expulsión o devolución si hubieran sido acordadas.

- Posibilidad de optar por el retorno asistido a su país de procedencia, sin perjuicio de lo que pudiera determinarse sobre su necesaria permanencia, o una autorización de residencia

• Es facilitará el contacte de la víctima amb els recursos especialitzats perquè puguin informar-la dels serveis de suport integral que li poden oferir, a fi que puga prendre una decisió informada.

• Així mateix, quan es compte amb el consentiment de la víctima i, en tots els casos, quan siga menor o persona presumptament incapaç, se li facilitarà la derivació als serveis socials generals i especialitzats de les administracions autonòmiques o locals competents en matèria d'assistència social o als serveis de les organitzacions i entitats amb experiència acreditada en l'assistència a les víctimes de tràfic, en particular, aquelles que proporcionen una assistència de caràcter integral i participen en els programes de les administracions públiques per a la seua assistència i protecció.

• El seu dret a l'assistència sanitària «amb l'extensió prevista en la cartera comuna bàsica deserveis assistencials del Sistema Nacional de Salut regulada en l'article 8 bis de la Llei 16/2003, de 28 de maig», de conformitat amb el que s'ha arrellegat en el Reial Decret 576/2013, de 26 de juliol, pel qual s'estableixen els requisits bàsics del conveni especial de prestació d'assistència sanitària a persones i que modifica el Reial Decret 1192/2012, de 3 d'agost.

• Dret a un període de restabliment i reflexió, almenys, de noranta dies, que podran ser prorrogables, durant el qual se li facilitarà la recuperació física, psicològica i emocional, així com la separació de la influència dels presumptes traficants, maltractadors o traficants, de manera que puga prendre una decisió meditada i sopesada de col·laborar o no amb les autoritats en la investigació i persecució dels autors del delict.

• En el cas de víctima estrangera:

- Dret que no se li incoe un expedient sancionador per infracció de l'article 53.1.a) de la LO 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seua integració social, o a suspendre's l'execució de l'expulsió o devolució si han sigut acordades.

- Possibilitat d'optar pel retorn assistit al seu país de procedència, sense perjudi del que puga determinar-se sobre la seua necessària permanència, o una autorització de residència i treball per circumstàncies excepcionals, ja siga

y trabajo por circunstancias excepcionales, ya sea en base a su colaboración en la investigación del delito o a su situación personal.

- Posibilidad de ostentar una autorización provisional de residencia y trabajo en tanto se resuelve definitivamente la solicitud anteriormente mencionada.

- Se harán extensivos los anteriores derechos a sus hijos menores de edad o con discapacidad o diversidad funcional que se encuentren en España en el momento de la identificación.

- Información sobre la posibilidad que le asiste de presentar solicitud de protección internacional.

- En el caso de supuestas víctimas menores edad, se informará sobre los Derechos del artículo 19 de la Convención de los Derechos del Niño de 1989.

- En caso de que la víctima sea presunto incapaz o de personas con discapacidad o diversidad funcional:

- En caso de que la víctima sea presunto incapaz o de personas con discapacidad o diversidad funcional, se informará sobre los derechos de protección del artículo 16 de la Convención sobre los derechos de las personas con discapacidad, de 13 de diciembre de 2006.

- Derechos establecidos en el Real Decreto Legislativo 1/2013, de 29 de noviembre, por el que se aprueba el Texto Refundido de la Ley General de derechos de las personas con discapacidad y de su inclusión social.

- Derechos establecidos en la Ley 11/2003, de 10 de abril, de la Generalitat, sobre el Estatuto de las Personas con Discapacidad.

- Derechos establecidos en la Ley Orgánica 8/2015, de 22 de julio, de modificación del sistema de protección a la infancia y a la adolescencia y en la Ley 26/2015, de 28 de julio, de modificación del sistema de protección a la infancia y adolescencia. Ambas leyes mejoran la protección para las víctimas de trata de seres humanos, con independencia de su edad.

basant-se en la seua col·laboració en la investigació del delict o en la seua situació personal.

- Possibilitat de tindre una autorització provisional de residència i treball mentre es resol definitivament la sol·licitud anteriorment mencionada.

- Es faran extensius els anteriors drets als seus fills menors d'edat o amb discapacitat o diversitat funcional que es troben a Espanya en el moment de la identificació.

- Informació sobre la possibilitat que li asisteix de presentar sol·licitud de protecció internacional.

- En el cas de suposades víctimes menors edat, s'informarà sobre els drets de l'article 19 de la Convenció dels Drets del Xiquet de 1989.

- En el cas que la víctima siga presumpte incapaç o de persones amb discapacitat o diversitat funcional:

- En cas que la víctima siga presumpte incapaç o de persones amb discapacitat o diversitat funcional, s'informarà sobre els drets de protecció de l'article 16 de la Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat, de 13 de desembre de 2006.

- Drets establits en el Reial Decret Legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seua inclusió social.

- Drets establits en la Llei 11/2003, de 10 d'abril, de la Generalitat, sobre l'Estatut de les persones amb discapacitat.

- Drets establits en la Llei orgànica 8/2015, de 22 de juliol, de modificació del sistema de protecció a la infància i a l'adolescència, i en la Llei 26/2015, de 28 de juliol, de modificació del sistema de protecció a la infància i adolescència. Ambdós lleis milloren la protecció per a les víctimes de tràfic d'éssers humans, amb independència de la seua edat.

ANEXO II/ANNEX II
RELACIÓN DE RECURSOS EN LA COMUNITAT VALENCIANA
RELACIÓ DE RECURSOS EN LA COMUNITAT VALENCIANA

RECURSOS ASISTENCIALES SIN ALOJAMIENTO RECURSOS ASSISTENCIALS SENSE ALLOTJAMENT								
PROVINCIA/ PROVÍNCIA	NOMBRE/NOM	SERVICIOS/SERVEIS						
		PSIC.	SAN.	PSIQ.	LAB.	SOC.	JUR.	FORM.
ALICANTE/ ALACANT	AMAR DRAGOSTE	X	X		X	X		
	AMUNOD	X			X	X		
	APRAMP	X	X		X	X	X	X
	CRUZ ROJA ESPAÑOLA		X			X		
	MÉDICOS DEL MUNDO	X	X		X	X	X	X
VALENCIA	ACCEM	X				X	X	
	CÁRITAS				X	X	X	X
	FUNDACIÓN APIP-ACAM	X			X	X	X	X
	MÉDICOS DEL MUNDO	X	X			X	X	
	AUXILIARES DEL BUEN PASTOR. VILLA TERESITA	X	X		X	X	X	X

RECURSOS ASISTENCIALES CON ALOJAMIENTO RECURSOS ASSISTENCIALS AMB ALLOTJAMENT								
PROVINCIA/ PROVÍNCIA	NOMBRE/NOM	SERVICIOS/SERVEIS						
		PSIC.	SAN.	PSIQ.	LAB.	SOC.	JUR.	FORM.
VALENCIA	ADORATRICES	X	X		X	X	X	X
	AUXILIARES DEL BUEN PASTOR. VILLA TERESITA	X	X		X	X	X	X

RECURSOS ASISTENCIALES CON ALOJAMIENTO, SEGÚN NÚMERO DE PLAZAS Y TIEMPO DE ALOJAMIENTO RECURSOS ASSISTENCIALS AMB ALLOTJAMENT, SEGONS NÚMERO DE PLACES I TEMPS D'ALLOTJAMENT							
PROVINCIA/ PROVÍNCIA	NOMBRE/NOM	RECURSOS/RECURSOS					
		Plazas Plaques	Hijos/as Fills/es	Sólo mujeres/ Només dones	Menores/ Menors	Mujeres e hijos/ Dones i fills	Tiempo de estancia/ Temps d'estada
VALENCIA	ADORATRICES	8		X			12 meses/ mesos
	AUXILIARES DEL BUEN PASTOR. VILLA TERESITA	8	X	x			6-12 meses mesos

* **Servicios/Serveis:**

PSIC.: Servicio de psicología/Servei de psicologia

SOC.: Atención social/Atenció social

SAN.: Servicios sanitarios/Serveis sanitaris

JUR.: Servicios jurídicos/Serveis jurídics

PSQ.: Servicios de psiquiatría/Serveis de psiquiatria

FORM.: Servicios de formación/Serveis de formació

LAB.: Inserción laboral/Inserció laboral

ANEXO III

PAUTAS PARA LA ENTREVISTA A POSIBLES VÍCTIMAS

El objetivo principal de la entrevista es verificar que existen motivos razonables para pensar que la persona a la que se entrevista es una posible víctima de trata, y obtener información sobre su situación y riesgos a los que se expone, de forma que se pueda hacer una primera evaluación de sus circunstancias para posibilitar asistencia y protección. Es importante facilitar a la persona entrevistada toda la información pertinente que le permita tener acceso al apoyo y asistencia, y adoptar una decisión informada sobre lo que vaya a hacer en el futuro (por ejemplo, si colaborará con las autoridades encargadas de hacer cumplir la ley en la investigación y el enjuiciamiento).

- Principios a tener en cuenta:

- Competencia: tener formación en materia de trata.
- Seguridad: tener en cuenta que la víctima puede correr riesgo por el solo hecho de ser entrevistada, por lo que es necesario dar garantías de confidencialidad, anonimato y protección, cuidando el espacio físico donde se lleve a cabo la acogida a la persona y la entrevista.
- Primacía de las necesidades de la víctima.
- Respeto: evitar una nueva victimización de la persona.
- Verdad: no crear falsas expectativas y ofrecer información completa y clara durante todo el proceso, de manera que la víctima pueda tomar una decisión voluntaria y consciente sobre las acciones futuras que quiera adoptar.
- Consentimiento informado: garantizar que la persona está plenamente informada tanto de los efectos positivos como negativos que pueden resultar de las decisiones que tome.
- Responsabilidad: buscar un equilibrio entre los riesgos potenciales y la necesidad de obtener información que permita a la víctima tener acceso a protección y asistencia.

- La entrevista

- Hay que tratar de crear una situación en la que la posible víctima se sienta suficientemente segura para expresarse y contar lo que le ha

ANNEX III

PAUTES PER A L'ENTREVISTA A POSSIBLES VÍCTIMES

L'objectiu principal de l'entrevista és verificar que hi ha motius raonables per a pensar que la persona a qui s'entrevista és una possible víctima de tràfic, i obtenir informació sobre la seua situació i riscos a què s'exposa, de manera que es puga fer una primera avaluació de les seues circumstàncies per a posibilitar assistència i protecció. És important facilitar a la persona entrevistada tota la informació pertinent que li permeti tindre accés a suport i assistència, i adoptar una decisió informada sobre el que vaja a fer en el futur (per exemple, si col·laborarà amb les autoritats encarregades de fer complir la llei en la investigació i l'enjudiciament).

- Principis a tindre en compte:

- Competència: tindre formació en matèria de tràfic.
- Seguretat: tindre en compte que la víctima pot córrer risc pel sol fet de ser entrevistada, per la qual cosa és necessari donar garanties de confidencialitat, anonimat i protecció, cuidant l'espai físic on es duga a terme l'acollida a la persona i l'entrevista.
- Primacia de les necessitats de la víctima.
- Respecte: evitar una nova victimització de la persona.
- Veritat: no crear falses expectatives i oferir informació completa i clara durant tot el procés, de manera que la víctima puga prendre una decisió voluntària i conscient sobre les accions futures que vulga adoptar.
- Consentiment informat: garantir que la persona està plenament informada tant dels efectes positius com negatius que poden resultar de les decisions que prenga.
- Responsabilitat: buscar un equilibri entre els riscos potencials i la necessitat d'obtenir informació que permeti a la víctima tindre accés a protecció i assistència.

- L'entrevista

- Cal tractar de crear una situació en què la possible víctima se senta prou segura per a expressar-se i comptar el que li ha ocorregut,

ocurrido, de manera que sea posible detectar indicios de que la persona es víctima de trata e intentar guiarla hacia entidades o servicios especializados que puedan darle asistencia y protección, así como garantizar sus derechos.

- Generar seguridad y confianza.

- Realizar la entrevista en un ambiente que garantice la privacidad.

- Verificar las necesidades básicas de la persona (dolor, sed, hambre, si tiene frío).

- Establecer un ambiente de comodidad, atendiendo al estado emocional y nivel de estrés que presenta la persona en el momento de la entrevista, actualizando esta información a lo largo de la misma.

- Ofrecer información: suministrar información clara y precisa sobre la finalidad de la entrevista, el proceso futuro y el papel del intérprete, en caso de que su presencia sea necesaria. Explicar la situación en la que se encuentra, las leyes que existen y sus derechos, así como las instituciones que pueden ayudarle.

- Obtener información: si en el relato de la víctima existen contradicciones o imprecisiones, conocer que son fruto del miedo, la desconfianza y/o estrés posttraumático de las víctimas. Detectar llamadas de ayuda o temor a represalias. Facilitar que la persona entrevistada diga quién es y cómo llegó a esa situación. Indagar indicios de trata. Las preguntas tendrán que ser adecuadas, pertinentes y no excesivas en relación a las finalidades que se persiguen.

- Orientar a la persona sobre las acciones futuras a adoptar. Revisar conjuntamente las distintas posibilidades que se tienen, desarrollar un escenario deseado y definir u proceso a seguir.

- Finalización de la entrevista: comprobar el estado emocional y nivel de ansiedad de la persona al finalizar la entrevista y plantearle y verificar si necesita algo específico. Acordar una forma de seguir en contacto, evitando situaciones que puedan poner en peligro a la persona. Garantizar la seguridad de la persona, su asistencia y ayudas.

• Evaluación de riesgos

- La evaluación realizada sobre el riesgo que corre la víctima de trata, respecto a las represalias que pueden tener hacia ella los tratantes, tanto en España como en su país de origen, es imprescindible para garantizar su

de manera que siga posible detectar indicios de que la persona es víctima de tráfico e intentar guiar-la cap a entitats o serveis especialitzats que puguin donar-li assistència i protecció, així com garantir els seus drets.

- Generar seguretat i confiança.

- Realitzar l'entrevista en un ambient que garantisca la privacitat.

- Verificar les necessitats bàsiques de la persona (dolor, set, fam, si té fred).

- Establir un ambient de comoditat, atenent l'estat emocional i el nivell d'estrés que presenta la persona en el moment de l'entrevista, actualitzant aquesta informació al llarg d'aquesta.

- Oferir informació: subministrar informació clara i precisa sobre la finalitat de l'entrevista, el procés futur i el paper de l'interpret, en cas que la seua presència siga necessària. Explicar la situació en què es troba, les lleis que existeixen i els seus drets, així com les institucions que poden ajudar.

- Obtindre informació: si en el relat de la víctima hi ha contradiccions o imprecisions, conèixer que són fruit de la por, la desconfiança i/o l'estrés posttraumàtic de les víctimes. Detectar crides d'ajuda o temor de represàlies. Facilitar que la persona entrevistada diga qui és i com va arribar a aqueixa situació. Indagar indicios de tràfic. Les preguntes hauran de ser adequades, pertinents i no excessives en relació a les finalitats que es persegueixen.

- Orientar la persona sobre les accions futures a adoptar. Revisar conjuntament les distintes possibilitats que es tenen, desenvolupar un escenari desitjat i definir el procés que s'ha de seguir.

- Finalització de l'entrevista: comprovar l'estat emocional i el nivell d'ansietat de la persona en finalitzar l'entrevista i preguntar-li i verificar si necessita quelcom específic. Acordar una forma de seguir en contacte evitant situacions que puguin posar en perill la persona. Garantir la seguretat de la persona, la seua assistència i ajudes.

• Evaluació de riscos

- L'avaluació realitzada sobre el risc que corre la víctima de tràfic respecte a les represàlies que poden tindre cap a ella els traficants, tant a Espanya com en el seu país d'origen, és imprescindible per a garantir la seua protecció.

protección.

- Se trata de un proceso a realizar en distintas fases, tanto por el personal especializado de los recursos a los que ha sido derivada como por el personal de las Fuerzas y Cuerpos de Seguridad del Estado. La colaboración y coordinación tiene que ser estrecha.

- Por ello, antes de realizar la entrevista formal de identificación se facilitará el contacto de la víctima con los recursos especializados para facilitar su confianza y atender a sus demandas y necesidades básicas. Durante la realización de la entrevista formal se facilitará la presencia del personal de las entidades especializadas.

Elementos para evaluar el riesgo:

- Origen del riesgo.
- Tipo de riesgo.
- Nivel de riesgo.
- Ámbito geográfico.
- Ámbito temporal.
- A qué personas se extiende el riesgo.

ANEXO IV

INDICADORES PARA LA IDENTIFICACIÓN DE VÍCTIMAS

La presencia o ausencia de indicadores no da a entender que se haya demostrado o descartado la existencia de trata de personas. No obstante, su presencia deberá dar lugar a una investigación más a fondo.

• Indicadores generales

Es posible que las personas que han sido objeto de trata:

- Crean que tienen que trabajar contra su voluntad.
- No puedan abandonar su lugar de trabajo.
- Muestren señales de que se están controlando sus movimientos.
- Sientan que no se pueden ir de donde están.
- Den muestras de miedo o ansiedad.
- Sean objeto de violencia o amenazas de violencia contra ellas, sus familiares o sus seres queridos.
- Sufran lesiones que parezcan derivadas de una agresión.

- Es trata d'un procés a realitzar en distintes fases, tant pel personal especialitzat dels recursos a què ha sigut derivada com pel personal de les forces i cossos de seguretat de l'Estat. La col·laboració i coordinació ha de ser estreta.

- Per això, abans de realitzar l'entrevista formal d'identificació es facilitarà el contacte de la víctima amb els recursos especialitzats per a facilitar la seua confiança i atendre les seues demandes i necessitats bàsiques. Durant la realització de l'entrevista formal es facilitarà la presència del personal de les entitats especialitzades.

Elementos per a avaluar el risc:

- Origen del risc.
- Tipus de risc.
- Nivell de risc.
- Àmbit geogràfic.
- Àmbit temporal.
- A quines persones s'estén el risc.

ANNEX IV

INDICADORS PER A LA IDENTIFICACIÓ DE VÍCTIMES

La presència o absència d'indicadors no dona a entendre que s'haja demostrat o descartat l'existència de tràfic de persones. No obstant això, la seua presència haurà de donar lloc a una investigació més a fons.

• Indicadors generals

És possible que les persones que han sigut objecte de tràfic:

- Creguen que han de treballar contra la seua voluntat.
- No puguin abandonar el seu lloc de treball.
- Mostren senyals que s'estan controlant els seus moviments.
- Senten que no es poden anar d'on estan.
- Donen mostres de por o ansietat.
- Siguin objecte de violència o amenaces de violència contra elles, els seus familiars o els seus éssers volguts.
- Patisquen lesions que pareguen derivades d'una agressió.

- Sufran lesiones o incapacidad típicas de determinados trabajos o medidas de control.
- Indicios o signos de daños o abusos físicos, sexuales o psicológicos.
- Indicadores de dependencia (tatuajes, accesorios, prácticas de vodú).
- Desconfíen de las autoridades.
- Reciban amenazas de que serán entregadas a las autoridades.
- Sientan temor de revelar su situación de inmigración.
- No estén en posesión de sus pasaportes u otros documentos de viaje o de identidad, porque estos documentos están en manos de otra persona.
- Tengan documentos de identidad o de viaje falsos.
- Se les encuentre en un lugar donde es probable que se explote a las personas, o tengan vinculaciones con ese lugar.
- No estén familiarizadas con el idioma local.
- No sepan la dirección de su casa o de su trabajo.
- Permitan que otros hablen por ellas cuando se les dirige la palabra directamente.
- Actúen como si hubieran recibido instrucciones de otra persona.
- Estén obligadas a trabajar en determinadas condiciones.
- Sean objeto de castigos para imponerles disciplina.
- No estén en condiciones de negociar condiciones de trabajo.
- Reciban una remuneración escasa o nula.
- No tengan acceso a sus ingresos.
- Trabajen demasiadas horas por día durante períodos prolongados.
- No tengan días libres.
- Vivan en viviendas pobres o que no cumplen con los requisitos mínimos de habitabilidad.
- No tengan acceso a atención médica.
- Tengan una interacción limitada o nula con la red social.
- Tengan un contacto limitado con sus familiares o con personas que no pertenezcan a su entorno inmediato.
- No puedan comunicarse libremente con otros.
- Tengan la impresión de estar obligadas por deudas.
- Se hallen en una situación de dependencia.
- Proviengan de un lugar que, según consta, es una fuente de trata de personas.
- Hayan recibido de facilitadores el pago de sus gastos de transporte al país de destino y estén obligadas a reembolsarles esos gastos trabajando o prestando servicios en ese país.

- Patísquen lesions o incapacitat típiques de determinats treballs o mesures de control.
- Indicis o signes de danys o abusos físics, sexuals o psicològics.
- Indicadors de dependència (tatuatges, accessoris, pràctiques de vodú).
- Desconfien de les autoritats.
- Reben amenaces que seran entregades a les autoritats.
- Senten temor de revelar la seua situació d'immigració.
- No estiguen en possessió dels seus passaports o altres documents de viatge o d'identitat perquè aquests documents estan en mans d'una altra persona.
- Tingen documents d'identitat o de viatge falsos. - Se'ls trobe en un lloc on és probable que s'exploten les persones, o tingen vinculacions amb aqueix lloc.
- No estiguen familiaritzades amb l'idioma local.
- No sàprien l'adreça de sa casa o del seu treball.
- Permeten que altres parlen per elles quan se'ls dirigeix la paraula directament.
- Actuen com si hagueren rebut instruccions d'una altra persona.
- Estiguen obligades a treballar en determinades condicions.
- Siquen objecte de castigs per a imposar-los disciplina.
- No estiguen en condicions de negociar condicions de treball.
- Reben una remuneració escassa o nul·la.
- No tingen accés als seus ingressos.
- Treballen massa hores per dia durant períodes prolongats.
- No tingen dies lliures.
- Visquen en vivendes pobres o que no compleixen els requisits mínims d'habitabilitat.
- No tingen accés a atenció mèdica.
- Tingen una interacció limitada o nul·la amb la xarxa social.
- Tingen un contacte limitat amb els seus familiars o amb persones que no pertanguen al seu entorn immediat.
- No puguem comunicar-se lliurement amb altres.
- Tingen la impressió d'estar obligades per deutes.
- Es troben en una situació de dependència.
- Provinguen d'un lloc que, segons consta, és una font de tràfic de persones.
- Hagen rebut de facilitadors el pagament de les seues despeses de transport al país de destinació i estiguen obligades a reembossar-los aqueixes despeses treballant o prestant

- Hayan actuado sobre la base de promesas engañosas.

• Indicios en la salud física de la víctima

- Desnutrición, deshidratación y escasa higiene personal.
- Infecciones y enfermedades de transmisión sexual.
- Hematomas, fracturas óseas u otras señales de problemas no tratados médicamente.
- Señales de violación o abuso sexual.
- Enfermedades graves, incluyendo diabetes, cáncer o enfermedades cardíacas sin tratamiento.
- Signos visibles de cortes, magulladuras, quemaduras.
- Malas condiciones de salud en general.
- Indicios médicos específicos para las víctimas de trata con fines de explotación sexual.
- Procedimientos médicos forzados como abortos o pruebas de embarazo contra su voluntad o bajo coacción.

• Indicios en la salud mental de la víctima

- Trastorno del estado de ánimo, estrés agudo, trastornos psicológicos graves: ansiedad, estrés postraumático, fobias, ataques de pánico, depresión.
- Estrés postraumático o alteraciones psicológicas (trauma, depresión, ansiedad).
- Trastornos de personalidad, adaptativos, relacionados con la adicción de drogas y alcohol, amnésicos, disociativos, del sueño.
- Manifestaciones más frecuentes: dolores de cabeza, alteraciones del sueño, temblores, se sobresalta con facilidad, apariencia nerviosa, llora con facilidad, dificultad de tener ideas claras, pensamientos de suicidio, cansancio generalizado, malestar de estómago, adicción a tóxicos y alcohol.

• Menores víctimas de trata

Es posible que los niños que han sido objeto de trata:

- No tengan acceso a sus padres o tutores.
- Parezcan intimidados y se comporten de una forma que no corresponde al comportamiento

serveis en aqueix país.

- Hagen actuat sobre la base de promeses enganyoses.

• Indicis en la salut física de la víctima

- Desnutrició, deshidratació i escassa higiene personal.
- Infeccions i malalties de transmissió sexual.
- Hematomes, fractures òssies o altres senyals de problemes no tractats mèdicament.
- Senyals de violació o abús sexual.
- Malalties greus, incloent-hi diabetis, càncer o malalties cardíacs sense tractament.
- Signes visibles de talls, magolaments, cremades.
- Males condicions de salut en general.
- Indicis mèdics específics per a les víctimes de tràfic amb fins d'explotació sexual.
- Procediments mèdics forçosos com ara avortaments o proves d'embaràs contra la seua voluntat o sota coacció.

• Indicis en la salut mental de la víctima

- Trastorn de l'estat d'ànim, estrès agut, trastorns psicològics greus: ansietat, estrès postraumàtic, fòbies, atacs de pànic, depressió.
- Estrés postraumàtic o alteracions psicològiques (trauma, depressió, ansietat).
- Trastorns de personalitat, adaptatius, relacionats amb l'addicció de drogues i alcohol, amnèsics, disociatius, del son.
- Manifestacions més freqüents: dolors de cap, alteracions del son, tremolors, se sobresalta amb facilitat, aparença nerviosa, plora amb facilitat, dificultat de tindre idees clares, pensaments de suïcidi, cansament generalitzat, malestar d'estómac, addicció a tòxics i alcohol.

• Menors víctimes de tràfic

És possible que els xiquets que han sigut objecte de tràfic:

- No tinguen accés als seus pares o tutors.
- Pareguen intimidats i es comporten d'una forma que no correspon al comportament típic

típico de los niños de su edad.

- Presenten trastornos o patologías vinculadas a salud mental como posible secuela de la ingestión de fármacos, ansiolíticos, alcohol y otras sustancias psicoactivas.
- Indicios o signos de daños o abusos físicos, sexuales o psicológicos.
- No tengan amigos de su edad.
- No tengan acceso a la educación.
- No tengan tiempo para jugar.
- Vivan separados de otros niños y en viviendas que no cumplen con los requisitos mínimos de habitabilidad.
- Coman aparte de otros miembros de la "familia".
- Se les den de comer sólo las sobras.
- Hagan trabajos que no son adecuados para niños.
- Viajen sin estar acompañados por adultos.
- Viajen en grupos con personas que no son parientes suyos.

Las siguientes situaciones también pueden indicar que los niños han sido objeto de trata:

- La presencia, en tallas para niños, de vestimenta generalmente utilizada para trabajo manual o sexual.
- La presencia de juguetes, camas y ropa de niños en lugares en los que son impropios, como burdeles o fábricas.
- La afirmación, por parte de un adulto, de que ha "encontrado" a un niño no acompañado.
- El hecho de encontrar a niños no acompañados provistos de números de teléfono para llamar taxis.
- El descubrimiento de casos de adopción ilegal.

• Explotación sexual

Es posible que las personas que han sido objeto de trata con fines de explotación sexual:

- Sean menores de 30 años, aunque la edad puede variar según el lugar y el mercado.
- Se trasladen de un prostíbulo a otro o trabajen en diversos locales.
- Vayan siempre acompañadas cuando van y vuelven del trabajo, compras, etc.
- Lleven tatuajes u otras marcas que indiquen que son "propiedad" de sus explotadores.
- Trabajen muchas horas o no tengan días libres, o muy pocos.
- Duerman donde trabajan.

dels xiquets de la seua edat.

- Presenten trastorns o patologies vinculades a salut mental com a possible seqüela de la ingestió de fàrmacs, ansiolítics, alcohol i altres substàncies psicoactives.
- Indicis o signes de danys o abusos físics, sexuals o psicològics.
- No tinguen amics de la seua edat.
- No tinguen accés a l'educació.
- No tinguen temps per a jugar.
- Visquen separats d'altres xiquets i en vivendes que no compleixen els requisits mínims d'habitabilitat.
- Mengen a part d'altres membres de la "família".
- Se'ls donen de menjar només les sobres.
- Facen treballs que no són adequats per a xiquets.
- Viatgen sense estar acompanyats per adults.
- Viatgen en grups amb persones que no són parents seus.

Les següents situacions també poden indicar que els xiquets han sigut objecte de tràfic:

- La presència, en talles per a xiquets, de vestimenta generalment utilitzada per a treball manual o activitats sexuals.
- La presència de joguets, llits i roba de xiquets en llocs en què són impropis, com ara bordells o fàbriques.
- L'afirmació, per part d'un adult, que ha "trobat" un xiquet no acompanyat.
- El fet de trobar xiquets no acompanyats proveïts de números de telèfon per a cridar taxis.
- El descobriment de casos d'adopció il·legal.

• Explotació sexual

És possible que les persones que han sigut objecte de tràfic amb fins d'explotació sexual:

- Siguen menors de 30 anys, encara que l'edat pot variar segons el lloc i el mercat.
- Es trasladen d'un prostíbul a un altre o treballen en diversos locals.
- Vagen sempre acompanyades quan van i tornen del treball, compres, etc.
- Porten tatuatges o altres marques que indiquen que són " propietat " dels seus explotadors.
- Treballen moltes hores o no tinguen dies lliures, o molt pocs.

- Vivan o viajen en grupo, a veces con otras mujeres que no hablan el mismo idioma.
- Tengan muy pocas prendas de vestir.
- Tengan prendas de vestir que son en su mayoría del tipo de las que se llevan para el "trabajo" sexual.
- Sepan decir sólo palabras relacionadas con el sexo en el idioma local o en el idioma del grupo de clientes.
- No tengan dinero en efectivo propio.
- No puedan presentar un documento de identidad.

Las siguientes situaciones también podrían indicar que las personas han sido objeto de trata con fines de explotación sexual:

- Existen indicios de que las víctimas han mantenido relaciones sexuales sin protección y/o violentas.
- Existen indicios de que las víctimas no pueden negarse a mantener relaciones sexuales sin protección y/o violentas.
- Existen indicios de que una persona ha sido comprada y vendida.
- Existen indicios de que grupos de mujeres están bajo el control de otras personas.
- Se publican anuncios de prostíbulos o lugares parecidos que ofrecen los servicios de mujeres de determinado origen étnico o nacionalidad.
- Se informa que los servicios sexuales atienden a una clientela de determinado origen étnico o nacionalidad.
- Los clientes informan de que las personas que realizan servicios sexuales no sonríen o no cooperan.

• Explotación laboral

Las personas que han sido objeto de trata con fines de explotación laboral suelen ser obligadas a trabajar en sectores como la agricultura, la construcción, espectáculos, servicios y manufacturas (talleres clandestinos).

Es posible que las personas que han sido objeto de trata con fines de explotación laboral:

- Vivan en grupos en el mismo lugar en que trabajan y salgan de esos locales muy rara vez, si es que lo hacen.
- Vivan en lugares deteriorados e inadecuados, como edificaciones destinadas a fines agrícolas o industriales.
- No estén vestidas adecuadamente para el

- Dormen on treballen.
- Visquen o viatgen en grup, a vegades amb altres dones que no parlen el mateix idioma.
- Tinguen molt poques peces de roba.
- Tinguen peces de roba que són majoritàriament del tipus que es porta per al "treball" sexual.
- Sàpien dir només paraules relacionades amb el sexe en l'idioma local o en l'idioma del grup de clients.
- No tinguen diners en efectiu propi.
- No puguin presentar un document d'identitat.

Les següents situacions també podrien indicar que les persones han sigut objecte de tràfic amb fins d'explotació sexual:

- Hi ha indicis que les víctimes han mantingut relacions sexuals sense protecció i/o violentes.
- Hi ha indicis que les víctimes no poden negar-se a mantindre relacions sexuals sense protecció i/o violentes.
- Hi ha indicis que una persona ha sigut comprada i venuda.
- Hi ha indicis que grups de dones estan sota el control d'altres persones.
- Es publiquen anuncis de prostíbuls o llocs semblants que ofereixen els serveis de dones de determinat origen ètnic o nacionalitat.
- S'informa que els serveis sexuals atenen una clientela de determinat origen ètnic o nacionalitat.
- Els clients informen que les persones que realitzen serveis sexuals no somriuen o no cooperen.

• Explotació laboral

Les persones que han sigut objecte de tràfic amb fins d'explotació laboral solen ser obligades a treballar en sectors com l'agricultura, la construcció, espectacles, serveis i manufactures (tallers clandestins).

És possible que les persones que han sigut objecte de tràfic amb fins d'explotació laboral:

- Visquen en grups en el mateix lloc en què treballen i isquen d'aqueixos locals molt rares vegades, si és que ho fan.
- Visquen en llocs deteriorats i inadequats, com ara edificacions destinades a fins agrícoles o industrials.
- No estiguen vestides adequadament per al

trabajo que realizan. Por ejemplo, pueden carecer de equipo protector o de prendas de abrigo.

- Se les den de comer sólo las sobras.
- No tengan acceso a sus ingresos.
- No tengan contrato de trabajo.
- Tengan un horario de trabajo excesivamente largo.
- Dependan de su empleador para una serie de servicios, incluidos el trabajo, el transporte y el alojamiento.
- No puedan elegir su alojamiento.
- No salgan nunca de los locales de trabajo sin su empleador.
- No puedan moverse con libertad.
- Estén sujetas a medidas de seguridad destinadas a impedir su salida de los locales de trabajo.
- Sean multadas para imponerles disciplina.
- Estén sujetas a insultos, abusos, amenazas o violencia.
- Carezcan de capacitación básica y de licencias profesionales.

Las siguientes situaciones también podrían indicar que las personas han sido objeto de trata con fines de explotación laboral:

- Se han fijado avisos en idiomas diferentes del idioma local, salvo en el caso de avisos indispensables como los relacionados con la higiene y seguridad en el trabajo, por ejemplo.
- No existen avisos sobre higiene y seguridad.
- El empleador o el gerente no puede presentar los documentos necesarios para emplear a esos trabajadores.
- El empleador o el gerente no puede presentar comprobantes de los salarios pagados a los trabajadores.
- El equipo de higiene y seguridad es de mala calidad o inexistente.
- El equipo está diseñado para ser manejado por niños, o ha sido modificado con ese fin.
- Existen indicios de que se están violando las leyes laborales.
- Existen indicios de que los trabajadores deben pagar sus herramientas, alimentos o alojamiento o de que esos gastos se están deduciendo de sus salarios.

• Explotación en el servicio doméstico

Es posible que las personas que han sido objeto de trata con fines de explotación en el servicio doméstico:

treball que realitzen. Per exemple, poden no tindre equip protector o peces d'abric.

- Se'ls donen de menjar només les sobres.
- No tinguen accés als seus ingressos.
- No tinguen contracte de treball.
- Tinguen un horari de treball excessivament llarg.

- Depenguen del seu ocupador per a una sèrie de serveis, incloent-hi el treball, el transport i l'allotjament.
- No puguem triar el seu allotjament.
- No isquen mai dels locals de treball sense el seu ocupador.
- No puguem moure's amb llibertat.
- Estiguen subjectes a mesures de seguretat destinades a impedir la seua eixida dels locals de treball.
- Siguen multades per a imposar-los disciplina. Estiguen subjectes a insults, abusos, amenaces o violència.
- No tinguen capacitació bàsica ni llicències professionals.

Les següents situacions també podrien indicar que les persones han sigut objecte de tràfic amb fins d'explotació laboral:

- S'han fixat avisos en idiomes diferents de l'idioma local, excepte en el cas d'avisos indispensables com els relacionats amb la higiene i seguretat en el treball, per exemple.
- No hi ha avisos sobre higiene i seguretat.
- L'ocupador o el gerent no pot presentar els documents necessaris per a emplear aqueixos treballadors.
- L'ocupador o el gerent no pot presentar comprovants dels salaris pagats als treballadors.
- L'equip d'higiene i seguretat és de mala qualitat o inexistent.
- L'equip està dissenyat per a ser manejat per xiquets, o ha sigut modificat amb aqueix fi.
- Hi ha indicis que es violen les lleis laborals.
- Hi ha indicis que els treballadors han de pagar les seues ferramentes, aliments o allotjament o que aqueixes despeses es dedueixen dels seus salaris.

• Explotació en el servei domèstic

És possible que les persones que han sigut objecte de tràfic amb fins d'explotació en el servei domèstic:

GENERALITAT
VALENCIANA

- Vivan con una familia.
- No coman con el resto de la familia.
- No tengan espacio privado.
- Duerman en un espacio compartido o inadecuado.
- Su empleador denuncie su desaparición, aunque todavía estén viviendo en casa de éste.
- No salgan nunca de casa por motivos sociales, o rara vez lo hagan.
- No salgan nunca de casa sin su empleador.
- Se les den de comer sólo las sobras.
- Estén sujetas a insultos, malos tratos, amenazas o violencia.

• Mendicidad y delitos menores

Es posible que las personas que han sido objeto de trata con fines de mendicidad o comisión de delitos menores:

- Sean niños, ancianos, presuntos incapaces o migrantes con algún tipo de discapacidad que suelen mendigar en lugares públicos y en los medios de transporte públicos.
- Sean niños que llevan y/o venden drogas ilícitas.
- Tengan deficiencias físicas que parecen ser consecuencia de mutilaciones.
- Sean niños de la misma nacionalidad u origen étnico que se desplazan en grupos numerosos con unos pocos adultos solamente.
- Sean menores no acompañados que han sido "encontrados" por un adulto de la misma nacionalidad u origen étnico.
- Se desplacen en grupos mientras viajan en los medios de transporte públicos. Por ejemplo, pueden recorrer el interior de los trenes de un extremo a otro varias veces.
- Participen en las actividades de bandas delictivas organizadas.
- Pertenezcan a bandas integradas por miembros de la misma nacionalidad u origen étnico.
- Formen parte de grupos numerosos de niños que tienen un mismo guardián adulto.
- Se les castigue si no recaudan o roban lo suficiente.
- Vivan con miembros de su banda.
- Viajen con miembros de su banda al país de destino.
- Vivan, como miembros de una banda, con adultos que no son sus padres.
- Se desplacen diariamente en grupos

- Visquen amb una família.
- No mengen amb la resta de la família.
- No tinguen espai privat.
- Dormen en un espai compartit o inadequat.
- El seu ocupador denuncie la seua desaparició, tot i que encara estiguen vivint a casa d'aquest.
- No isquen mai de casa per motius socials, o rares vegades ho facen.
- No isquen mai de casa sense el seu ocupador.
- Se'ls donen de menjar només les sobres.
- Estiguen subjectes a insults, maltractaments, amenaces o violència.

• Mendicitat i delictes menors

És possible que les persones que han sigut objecte de tràfic amb fins de mendicitat o comissió de delictes menors:

- Siguen xiquets, ancians, presumptes incapaces o migrants amb algun tipus de discapacitat que solen pidolar en llocs públics i en els mitjans de transport públics.
- Siguen xiquets que porten i/o venen drogues il·lícites.
- Tinguen deficiències físiques que pareixen ser conseqüència de mutilacions.
- Siguen xiquets de la mateixa nacionalitat o origen ètnic que es desplacen en grups nombrosos amb uns pocs adults només.
- Siguen menors no acompanyats que han sigut "trobat" per un adult de la mateixa nacionalitat o origen ètnic.
- Es desplacen en grups mentre viatgen en els mitjans de transport públics. Per exemple, poden recórrer l'interior dels trens d'un extrem a un altre diverses vegades.
- Participen en les activitats de bandes delictives organitzades.
- Pertanguen a bandes integrades per membres de la mateixa nacionalitat o origen ètnic.
- Formen part de grups nombrosos de xiquets que tenen un mateix guardià adult.
- Se'ls castigue si no recapten o roben prou.
- Visquen amb membres de la seua banda.
- Viatgen amb membres de la seua banda al país de destinació.
- Visquen, com a membres d'una banda, amb adults que no són els seus pares.
- Es desplacen diàriament en grups nombrosos recurrent distàncies considerables.

numerosos recorriendo distancias
considerables.

Las siguientes situaciones también podrían indicar que las personas han sido objeto de trata con fines de mendicidad o de comisión de delitos menores:

- Surgen nuevas formas de delitos relacionados con bandas.
- Existen indicios de que el grupo de víctimas ha pasado, durante cierto período de tiempo, por varios países.
- Existen indicios de que las víctimas han mendigado o han cometido delitos menores en otro país.

Les següents situacions també podrien indicar que les persones han sigut objecte de tràfic amb fins de mendicitat o de comissió de delictes menors:

- Sorgeixen noves formes de delictes relacionats amb bandes.
- Hi ha indicis que el grup de víctimes ha passat, durant un cert període de temps, per uns quants països.
- Hi ha indicis que les víctimes han pidolat o han comés delictes menors en un altre país.

